

זוהר לעם

ספֿרא דצניעותא

קבלה לעם
www.kab.co.il

תוכן עניינים

3	..... ספֶּרָא דצניעותא
3	..... הקדמת ספֶּרָא דצניעותא
9	..... פרק שני
14	..... פרק שלישי
16	..... פרק רביעי
18	..... פרק חמישי

ספֵרָא דצניעותא

הקדמת ספֵרָא דצניעותא

1. מהי צניעות הספר? אמר רבי שמעון, חמישה פרקים הם הכלולים בהיכל רב, וממלאים כל הארץ. אמר רבי יהודה, אם אלו כלולים מכל החכמה, הרי אלו טובים יותר מכולם, ולא צריכים ללמוד יותר. אמר רבי שמעון, כך הוא למי שנכנס בחכמה ויצא ממנה בשלום, הוא רואה כאן התכללות כל החכמה. אבל מי שלא נכנס בחכמה ויצא ממנה בשלום, אינו כן.

כי הנכנס להיכל החכמה ויוצא משם מחמת פגם, אינו נחשב לנכנס ויוצא, כי לא יצא מרצונו, אלא שגירשו אותו משם מחמת פגם. אלא מי שאין לו שום פגם, ויוצא מהיכל מדעתו ומרצונו, כאדם הנכנס ויוצא בביתו, הוא כבן בית שם, והשכינה מגלה לו כל מחמדיה וסתריה, ולא מעלימה ממנו דבר, הוא נחשב לנכנס ויוצא.

2. משל לאדם, שדירתו הייתה בין ההרים, ולא ידע יושבי עיר. זרע חיטים, ואכל החיטים כמו שהם. יום אחד בא לעיר. הגישו לו לחם טוב. אמר אותו האדם, זה למה? אמרו לו, זהו לחם לאכול. אכל, והיה טעים מאוד לחיכו. אמר, וממה נעשה זה? אמרו לו, מחיטים. אח"כ הגישו לו עוגות בלולות בשמן. טעם מהם, אמר, ואלו ממה נעשו? אמרו לו, מחיטים. אח"כ הגישו לו מאכלי מלכים הנילושים בשמן ובדבש. אמר, ואלו ממה נעשו? אמרו לו מחיטים. אמר, ודאי אני בעל כל אלו, כי אני אוכל העיקר של כל אלו, שהוא חיטה. ומשום דעה זו, לא למד איך לעשות כל אלו המטעמים, ולא ידע ממעדני העולם, ונאבדו ממנו. כך מי שאוחז כלל החכמה, ואינו יודע בכל העידונים המענגים היוצאים מהכלל ההוא.

3. ספר הצניעות הוא ספר השוקל במאזניים. כלומר, ספר המדבר ממשקל האורות במאזניים. ונקרא ספר הצניעות, מטעם שהחכמה שבמאזניים מאירה כך מלמטה למעלה, שזו דרך צניעות. כמ"ש, ואת צנועים חכמה. כי מטרם שהיה משקל, הימין והשמאל, שהם זכר ונקבה, לא היו משגיחים זה אל זה פב"פ, והמלכים הראשונים מתו וכלי הנשק שלהם לא נמצא, והארץ, מלכות, התבטלה.

נודע שהעולם לא היה יכול להתקיים עד שיתף מדה"ר בדין, שהעלה המלכות, שהיא מדה"ד, לבינה, שהיא מדה"ר, והשתתפו שתייהן יחד, ואז התקיים העולם. וע"י עלייה זו של

המלכות בבינה, נבקעה כל מדרגה לשני חצאים: לכו"ח, שנשארו במדרגה להיותם ממעל המלכות, ולבינה ותו"מ, שנפגמו ע"י המלכות שעלתה, ויצאו מהמדרגה. וכך נעשה בכל המדרגות. ובזה נתקנה הקטנות בכל המדרגות.

ולעת גדלות נעשה זיווג ע"ב ס"ג דא"ק, המוריד בחזרה את המלכות מבינה למקומה למטה. וניטהרו ג"ס בינה ותו"מ מפגם הדין שבמלכות, והן חוזרות ועולות למדרגתן, ונעשות שם בחינת שמאל של המדרגה, וכו"ח לימין המדרגה. ואז נעשו שתי כפות המאזניים. שכו"ח, שהם ימין המדרגה, נעשו כף זכות, ובינה ותו"מ, שנעשו לשמאל המדרגה, נעשו כף חובה. ונקראו כף חובה משום, שהמשכת אור השמאל מלמעלה למטה, הוא שורש כל החובות.

והנה התבארו שתי כפות המאזניים, שהן קו ימין, המכונה כף זכות, וקו שמאל, המכונה כף חובה. והמשקל במאזניים נעשה ע"י המסך דחיריק שבקו אמצעי, הממעט את קו השמאל לו"ק דחכמה, שלא יאיר אלא מלמטה למעלה. וע"כ נבחן המסך דחיריק ללשון המאזניים, כי בכוחו השתוו שתי הכפות. כי מטרם שמיעט הארת החכמה שבשמאל לו"ק, הייתה הארת השמאל גדולה מהימין, וע"כ היה עימו במחלוקת, שרצה לבטלו. וע"י המסך דחיריק, שמיעט אותו לו"ק דחכמה, נעשה משקל שניהם שווה זה לזה, ואז התייחדו ונכללו שניהם זה בזה.

ונאמר בזוהר, ששוקלים במאזניים זכרים ונקבות, שיינשאו זה לזה. ונקראים מאזניים, כי הזכר קו ימין, והנוקבא קו שמאל. וע"ז כתוב, במאזניים לעלות. כי ע"י מסך דחיריק מאיר קו השמאל רק בו"ק דחכמה, המאירה רק מלמטה למעלה. וכל אלו השקולים זה עם זה, וזה אינו שוקל יותר מזה, עולים ומתחברים יחד. שהמסך דחיריק משווה שתי הכפות שתהיינה במשקל שווה, ולא יהיה השמאל גדול מהימין, ואז מתחברים שניהם.

ג' קווים הם מים אש רוח. מים הם כו"ח דימין, כף זכות. אש הוא בינה ותו"מ שבשמאל, כף חובה. והמסך דחיריק שבקו האמצעי הוא לשון המאזניים, המשווה משקל שניהם, שלא יהיה זה גדול מזה, ואז מתחברים זה בזה, ומשגיחים זה אל זה פב"פ. פנים פירושו השפעה, שמשפיעים זה אל זה, שהימין משפיע חסדים לשמאל, והשמאל משפיע חכמה לימין.

לפרצופים שמתחתיו, שהמלכות לא תצא מהבינה בבחינת ג"ר של כל מדרגה. וכיוון שלקו האמצעי יש עזרה מרדל"א, הוא יכול למעט קו השמאל במסך דחיריק שלו, שיאיר רק מלמטה למעלה, בו"ק דחכמה, שאז משקל ימין ושמאל שווה, ומתחברים שניהם, ומשגיחים זה אל זה פב"פ.

5. מאזניים אלו תלויים במקום שלא היו, כלומר בראש דעתיק, שנתקן שהמלכות לא תרד מבינה שלו לעולם, שזהו שורש המאזניים. וכך נתקן בראש כל מדרגה. ונבחן שתלויים שם. נשקלו בו ז' מלכים, שמתו מחמת שלא נמצא כלי נשקם, ונתקנו בכוח שורש המאזניים הנתלה בראש של כל מדרגה. ועצם המאזניים עומד בגוף, בקו אמצעי, ת"ת, שבו מציאות הדין של המסך דחיריק. והדין הזה אינו מתאחד ואינו נראה במאזניים. כי אילו היה נראה, היה מתבטל אפילו הו"ק דחכמה, אלא שפועל למעט השמאל אע"פ שאינו נראה בו. במאזניים האלו, עולים האורות דשמאל מלמטה למעלה. ובו עולים, שלא היו, והיו, ויהיו.

המאזניים התלויים בראש כל מדרגה, נבחן שתלויים במקום שלא היו בעבר. כי אין שם מקום המלכות והדין שלה, אלא שנתקנה שם כדי לתקן התחתונים, לתת כוח לקו האמצעי שבגוף. והמאזניים העומדים בגוף כל מדרגה, נבחן להווה, כי בת"ת היא מציאות המסך דחיריק בחזה שלו. והמאזניים העומדים בסיום המדרגה, בעטרת יסוד, שהוא קו האמצעי דנה"י, נבחן לעתיד, כי הדין דמסך דחיריק אינו מתגלה בעטרת יסוד, אלא אחר כריתת העורלה. וע"כ נאמר בו לשון עתיד. שמתגלים בו ע"י תיקון.

6. סתר בתוך סתר נתקן והזדמן בגולגולת אחת, כתר דא"א, המלאה טל הבדולח, שהוא חו"ס דא"א. ונמצא שחכמה דא"א, שהוא סתר אחד, יצאה ונתקנה בתוך הכתר דא"א, שהוא סתר שני. ובדרך זו הזדמנה הארת ראש אחד שנקרא רדל"א, להאיר לתחתונים.

הקרום של האוויר, שבין גלגלתא לחו"ס, מזדכך וסותם. אלו שערות הראש דא"א הנקראות צמר נקי, תלויות במשקל. רצון הרצונות מתגלה במצח דא"א, ע"י תפילות התחתונים. השגחה מעין פקוחה, שלא ינום ושומר תמיד, נתקנה בעיניים דא"א. והשגחה של הפרצופים שלמטה, תלויה בהשגחה העליונה הזו דא"א. ובי' נקבים של ממלא מקום השלטון, שהוא החוטם, המעורר רוח חיים לכל.

המאזניים תלויים בראש עתיק, רדל"א, ששם השורש. ועיקר עמידת המאזניים הוא בגוף דעתיק, בחג"ת נהי"מ שלו. אמנם גם חג"ת נהי"מ דעתיק נעלמים מבחינת עצמם, ומתגלים

כי מטרם שהיה משקל, מטרם שהיה המסך דחיריק שבקו האמצעי, השוקל את הימין והשמאל במאזניים, שלא יהיה זה גדול מזה, לא היו משגיחים פב"פ, שלא היו משפיעים זה אל זה. כי השמאל היה גדול מהימין, משום שהיה מתפשט מלמעלה למטה. וע"כ היו אב"א זה עם זה, שהיו במחלוקת, וכל אחד החזיר אחוריו כלפי חברו.

ומשום זה המלכים הראשונים מתו, שהם ז"ת שבעולם הנקודים. שלעת גדלות, שנעשה הזיווג של ע"ב ס"ג דא"ק, והוריד מהם בחזרה את המלכות מבינה, למקומה למטה. ועלו בינה ותו"מ בחזרה למדרגה, ונעשו קו שמאל, ויצא בהם אור החכמה, הנה אז האירה החכמה מלמעלה למטה, מאצילות לבי"ע, ונשברו הכלים ומתו.

והיה זה מטעם, שכלי הנשק שלהם לא נמצא. כי המלכות, הנקראת ארץ, שעלתה לבינה, שממנה כלי הנשק שלהם, התבטלה לגמרי ע"י הארת הע"ב ס"ג, כי ירדה למקומה למטה. וניטהרו הכלים דבינה ותו"מ לגמרי, ויכלו להשפיע החכמה מלמעלה למטה, שלא היה מי שייתן להם כלי נשק, שישפיעו רק מלמטה למעלה. וע"כ נשברו ז' המלכים ומתו.

4. עד שחמדת כל החמודות, ראש דנוקבא דעתיק, רדל"א, התקין לבושי כבוד, והנחיל אותם לכל פרצופי אצילות.

כדי שיוכל קו האמצעי לעורר את המסך דחיריק שבו, שישווה את הארת ב' הקווים ימין ושמאל זה לזה, ויאירו זה בזה, היה צריך לעזר מלמעלה. כי מאחר שכבר ירדה המלכות מבינה, וניטהרו ג' הכלים בינה ותו"מ, שהם קו השמאל, מכל בחינת פגם, א"כ איך יכול קו האמצעי, למעט שוב את קו השמאל, בכוח המסך דחיריק שלו, שהיא בחינת החזרת המלכות לבינה?

ולפיכך התקין רדל"א את עצמו, שהמלכות לא תרד מבינה שלו לעולם, ואין בו בחינת הטהרה של קו שמאל כלל. וע"כ הוא נקרא רדל"א, כי לא נודע בו הארת החכמה. וכולו ימין, חסדים. ובזה נחלש גם כוח השמאל של מטה, וקו אמצעי יכול למעט אותו. והחסדים שברדל"א הנמשכים לקו האמצעי, יוצאים ע"י מסך דחיריק שבו, והם מכוונים לבושי כבוד. שע"י קו האמצעי הממשיך אותם, מתלבשת בהם הארת החכמה שבשמאל, ואז יכולה להאיר.

חמדת כל החמודות, ראש דנוקבא דעתיק, רדל"א, התקין לבושי כבוד. התקין את עצמו, שלא תרד המלכות מבינה שלו לעולם. שע"י זה ממשיך ממנו קו האמצעי את לבושי הכבוד שבביל החכמה שבקו שמאל. והנחיל כוח זה

ואז מתגלה החכמה בתיקון האחרון, המכונה חוטם, שהוא המלכות. וגם בנהי"מ יש מל"צ, וע"כ יש ב' בחינות נו"ה:

א. נו"ה הנסתרים, היות שהם ס' דצ"ם שבצ'. והם ב' התיקונים, צמר נקי, שהם שתי אוזניים, ורצון הרצונות, שהוא המצח. והמצח הוא קו אמצעי בשתי האוזניים.

ב. נו"ה הנגלים, שהם ל' דצ"ם שבצ', ששם מתחיל הגילוי, הנקרא השגחה מעין פקוחה, שלא ינום.

והתיקון הרביעי הוא ב' נקבים של ממלא מקום השלטון, החוטם, ששם מאירים יסוד ומלכות דעתיק, והם צ' דצ"ם שבצ', וע"כ שם מקום גילוי החכמה. והכרח התחלקות של מל"צ הוא מכוח המאזניים, שמקום תלייתה בס', ומקום עמידתה בל', ושם עודה מכוסה, ומקום גילויה בצ'.

אלו שערות הראש דא"א הנקראות צמר נקי, תלויות במשקל, שהן שערות דא"א, העולות וצומחות משתי האוזניים דא"א, שבהן מאירים נו"ה דעתיק הנסתרים, להיותם ס' דצ"ם שבצ', שבהם אין הי' יוצאת מאויר. ואויר שבס' נקרא אוירא דכיא, וע"כ מכונות השערות צמר נקי.

ומשום שאין החכמה מתגלה שם, נו"ה, ימין ושמאל, שקולים שווה בשווה. כי במקום שמתגלה החכמה, היא מתארכת וגדלה על קו ימין עד שקו האמצעי צריך לשקול אותם בכוח המסך דחיריק, שיהיו שווה בשווה. משא"כ בנו"ה הנסתרים, שגם בשמאל מאירים רק חסדים, וע"כ הם שקולים. שהוד שבהם אינו ארוך יותר מנצח. וזהו התיקון הרביעי.

רצון הרצונות מתגלה במצח דא"א, ע"י תפילות התחתונים, ששם מאיר יסוד דעתיק, קו האמצעי דנו"ה הנסתרים שלו. שבסיבת הארת יסוד דעתיק שם, מתפנה המצח משערות, מכוחות דין, ומתגלה בו רצון הרצונות. וזהו התיקון החמישי.

השגחה מעין פקוחה, שלא ינום ושומר תמיד, שהוא עיניים דא"א, שבהם מאירים נו"ה הנגלים דעתיק, ל' דצ"ם שבצ', מקום עמידת המאזניים ויציאת החכמה. אבל עוד לא מקום גילוי. והשגחה של הפרצופים שלמטה, תלויה בהשגחה העליונה הזו דא"א. השגחה רומז על אור החכמה, הנקראת ראייה. והחכמה המתגלה למטה בחוטם דא"א, מתקבלת מעיניים דא"א, שבהם מקום יציאת החכמה, להיותה ל' דצ"ם שבצ'. וזהו התיקון השישי דא"א.

ב' נקבים של ממלא מקום השלטון, המעורר רוח חיים לכל, הוא חוטם דא"א, שבו מאירים יסוד ומלכות דעתיק, צ' דצ"ם שבצ'. וע"כ יש

ע"י התלבשותם בא"א, ועושים בו שבעה תיקונים המכונים שבעה תיקוני גלגלתא. אע"פ שהמאזניים עומדים בת"ת דגוף, ושם מתלבשת החכמה בחסדים במשקל שווה, והחכמה מאירה בשלמות הראויה, הרי זה רק ליציאת החכמה. אבל עוד אין חכמה מתגלה להאיר שם, אלא רק בנהי"ג דגוף. באופן, שמקום יציאת החכמה הוא בחג"ת, ושם עודה מכוסה, ומקום גילוי הארת החכמה בנהי"ג, ובעיקר במלכות, שהיא כוללת נהי"ג.

ומשום זה נחלקת כל מדרגה לג' חלקים, המרומזים בג' אותיות ס' ל' צ'. ס' דצ"ם הוא ראש, חב"ד, מקום תליית המאזניים. ל' דצ"ם, חג"ת, מקום יציאת החכמה. צ' דצ"ם, נהי"מ, מקום גילוי הארת החכמה. והם נכללים זה בזה, ויש מל"צ במ', ויש מל"צ בל', ויש מל"צ בצ'. באופן, שיש מל"צ בחג"ת דעתיק, ומל"צ בנהי"ג שלו.

וזה עניין שבעה תיקוני גלגלתא, שנתקנו ע"י חג"ת נהי"ג דעתיק. חג"ת דעתיק מאירים פנימיות הראש דא"א, שהם ג' תיקונים, גלגלתא, חו"ס והקרום של האוויר. נהי"ג דעתיק מאירים ד' תיקונים שבחיצונות הראש דא"א, שהם צמר נקי, מצח, פקיחת עיניים, וב' נקבים של ממלא מקום השלטון, שהם החוטם.

גולגולת אחת, כתר דא"א, שם מאיר חסד דעתיק, זהו התיקון הראשון, ס' דצ"ם שבחג"ת דעתיק.

המלאה טל הבדולח, חכמה דא"א, שם מאיר גבורה דעתיק. זהו התיקון השני, צ' דצ"ם שבחג"ת דעתיק.

הקרום של האוויר מזדכך וסותם, הקרום הסותם את חכמה דא"א שלא תתגלה לחוץ ממנו, שם מאיר ת"ת דעתיק, קו האמצעי, זהו תיקון שלישי, ל' דצ"ם שבחג"ת דעתיק, שבו עומדים המאזניים. מזדכך וסותם, כי היות שהוא קו אמצעי ול' דצ"ם, הוא מייחד ב' הקווים זה בזה, וחכמה מיתקנת בלבוש הכבוד דחסדים, ויכולה להאיר בשלמות.

מזדכך, שהי' יוצאת מאויר שלה וחוזרת להיות אור, כי ע"י המאזניים שבה, נשלם אור החכמה.

ועכ"ז, וסותם, שלא נפתחה סתימתה הסותמת את החכמה דא"א. מטעם שאע"פ שהמאזניים עומדים בחג"ת, שם המקום רק ליציאת החכמה ולא לגילויה. וגילוי החכמה רק בנהי"ג. ע"כ נשארה שם החכמה סתומה ע"י הקרום, אע"פ שהזדכך והשלים אור החכמה.

ומסיבה זו, היה הכרח שנהי"מ דעתיק, ששם מקום גילוי החכמה, יאיר עוד ד' תיקונים בא"א,

נודע שלתיקון העולם, שיתף מדה"ד במדה"ר, שהעלה המלכות לבינה, שע"י זה השיגו ז"י מוחין וכלים מהבינה, והתקיים העולם. ולולא זה לא היה העולם מתקיים. 6000 שנה שהעולם עומד, תלויות ונמשכות בשש המילים הראשונות, חג"ת נה"י דז"א שנמתקו בכלים דבינה, שע"כ הם חסרי המלכות. ועטרת יסוד, מפתחא, מלכות מבחינת בינה, היא עומדת במקום מלכות האמיתית דמדה"ד. השביעי, בינה, עליהם, מתגבר לבדו, כלומר שהמלכות, הספירה השביעית, מבחינת בינה, שממעל חג"ת נה"י, כי הבינה לבדה מתחזקת במלכות לקיים העולם ב- 6000 שנה ע"י הכלים והאורות שלה. ועליה רומזת המילה, בראשית.

שורש תיקון של עליית המלכות בבינה, הקטנות והגדלות, יוצאים מ"יב תיקוני דיקנא דא"א, עד המילה, ונקה, שהיא המלכות הגנוזה, אלא שמקבלת מ"יב תיקוני דיקנא. וע"כ כתוב עליה, ונקה לא ינקה, כי כל האורות של י"ב התיקונים הם מכלים ומאורות דבינה, ומבחינה זו נקראת, ונקה, ולא מכלים של עצמה, שהם מבחינת, לא ינקה.

באלף השביעי ייחרבו המוחין הנמשכים מ"יב תיקוני דיקנא, שזה חורבן העולם שיהיה באלף השביעי. ונחרב הכול ב"יב שעות, שכל מה שב"יב שעות, שהם י"ב תיקוני דיקנא, הכוללים כל האורות והכלים דבי"ע, ייחרבו. וי"ג יקים אותם י"ב השעות ברחמים, שמזל י"ג שכתוב עליו ב- 6000 שנה, לא ינקה, אז יקבל התיקון המוחלט. כי הב"ן ישוב להיות ס"ג. ואז כל המוחין של 6000 שנה יחזרו ויקומו.

9. חקיקות החקיקות כמראה נחש ארוך ומתפשט לכאן ולכאן. הזנב בראש, הראש מתאחד בכתפיים, עובר וזועם שומר וגונו. אחד לאלף ימים קטנים מתגלה ההשגחה בתיקונו. הסנפיר שהעולם עומד עליו, הוא בחלקו. ראשו נשבר במים של ים הגדול, כמ"ש, שיברת ראשי תנינים על המים. שניים היו, והחזרו אחד. כמ"ש, תנינם, חסר יוד של לשון רבים. ואע"פ שכתוב, ראשי, עדיין הוא לשון יחיד. כמ"ש, ודמות על ראשי החיה רקיע.

מדובר כאן בקו שמאל, שממנו נמשכים כל הדינים. והזהר מדמה אותו לצורת תנין בים, ולצורת נחש ארוך, היות שנמשך מקו שמאל דבינה עד המלכות, הנקראת ים. וע"כ הוא ארוך. וכיוון שהחכמה מתגלה בקו שמאל, והחכמה נקראת ארוך, ע"כ קורא לו נחש ארוך.

חקיקות החקיקות, קו שמאל שממנו כל החקיקות, הדינים. כמראה נחש ארוך, מתפשט לבינה ולמלכות, ע"כ ארוך מבינה עד מלכות.

בחוטם ב' נקבים, כנגד הארת יסוד ומלכות דעתיק. ושם גילוי החכמה. וע"כ נקרא החוטם ממלא מקום השלטון, משום שעיקר השליטה על יציאת החכמה, הוא בעיניים דא"א, ל' דצ"י. אלא משום ששם אין מקום לגילוי, ששם ג"ר, וחכמה מתגלה רק בכלים של ו"ק, וע"כ התגלתה בחוטם, ו"ק, צ' דצ"י שבצ'. נמצא, שהחוטם הוא ממלא מקום השלטון, וממלא מקום של העיניים. וזהו התיקון השביעי.

ומשום שעתיק רצה לגלות החכמה ע"י א"א, הוכרחו ז"ת חג"ת נה"י לעשות ולתקן שבעה תיקוני גלגלתא הללו בא"א. שהם האורות ג' בחינות מ"יב שבחג"ת דעתיק, בפנימיות ראש דא"א, שהם גלגלתא וח"ס ואורא. וג' בחינות מ"יב שבנה"י דעתיק, והמלכות שלו, העושים ד' תיקונים בחיצוניות הראש, שהם צמר נקי, רצון הרצונות, השגחה מעין פקוחה, וב' נקבים של ממלא מקום השלטון, החוטם. שאין החכמה יכולה להתגלות אלא בתיקון האחרון הזה. שממנו יוצא רוח החכמה לכל הפרצופים התחתונים.

7. בראשית ברא אלקים את השמיים ואת הארץ. שש מילים כנגד חג"ת נה"י. ועליהן המילה בראשית, בינה. כולן למטה בבינה ובז"א, תלויות ונמשכות משבעה תיקוני גלגלתא. ומתפשטים עד המכובד מכל מכובד, שהוא י"ג (13) תיקוני דיקנא דא"א, שמהם נמשך הכתוב השני, הייתה תוהו ובוהו וחושך על פני תהום וכו', שבו י"ג מילים.

המילה, והארץ, שבכתוב השני, אינה בחשבון י"ג מילים אלו, משום שיצאה מאותה הארץ שהתקלקלה בחטא של עצה"ד, שהתערבה בה המלכות דמידת הדין הקשה, כמ"ש, מן האדמה אשר אָרְרָה ה'. וע"כ אינה בחשבון י"ג. והן מתחילות מהמילה הייתה. הייתה, תוהו, ובוהו, וחושך, על, פני, תהום, ורוח, אלקים, מרחפת, על, פני, המים. שהם י"ג מילים, התלויות מ"יב תיקונים שבמכובד מכל מכובד, דיקנא דא"א.

8. 6000 שנה שהעולם עומד, תלויות ונמשכות בשש המילים הראשונות שהן, ברא אלקים את השמיים ואת הארץ. השביעי, בינה, עליהם, מתגבר לבדו, שהיא המילה בראשית הקודמת להן. ונחרב הכול ב"יב שעות, כמ"ש, הייתה תוהו ובוהו. י"ג יקים את אותם י"ב שעות ברחמים. ומתחדשים כבתחילה. וקמים שוב כל אלו השישה. משום שכתוב, ברא, ואח"כ כתוב, הייתה, שמשמע שעתה כבר איננה. כי הייתה ב- 6000 שנה, ולבסוף, באלף השביעי היא תוהו ובוהו וחושך, כי נחרבה. כמ"ש, ונשגב ה' לבדו ביום ההוא, באלף השביעי.

המכריע והמייחד אותם. יי האחרונה שבצירוף יהו"י היא השכינה למטה, כמו שאות ה' השכינה, ובמשקל אחד נשקלו, כי יי היא יי שנכנסה לאור יי"ה ונעשה לאויר, המלכות שעלתה לבינה. וע"כ היא השכינה, כמו ה', ויהו"י אחד כמו יי"ה ו"ה, שהם או"י"א, וז"א ומלכות.

11. והחיות כצוא נשוב. כשהחיות, הארות החכמה שבשמאל, הן ברצוא, להימשך מלמעלה למטה, הן פוגעות בדינים של קו אמצעי. אז הן, ושוב, שמחזירות הארתן מלמטה למעלה, כדי להתייחד בחסדים. וזהו כמ"ש, ויכא אלקים את האור כי טוב. שע"י קו האמצעי, נעשה האור טוב, כי הוא שב ומתייחד עם הימין. וכמ"ש, אמרו צדיק כי טוב, כי הצדיק, קו אמצעי שבנו"ה, ימין ושמאל, עושה אותה טוב. הפסוק, וירא אלקים את האור כי טוב, עולה במאזניים, בקו האמצעי, השוקל ומשווה ב' האורות ימין ושמאל, שיהיו שווים ויתייחדו זה בזה.

אבל הפסוק הראשון, יהי אור ויהי אור, היו הימין והשמאל בפני עצמם, שעוד לא התייחדו במאזניים. וכולם חזרו לאחד אח"כ, ע"י קו האמצעי, שהאחות שהיא חכמה, ומודע שהיא בינה, הנרמזים בפסוק, יהי אור ויהי אור, נכללו על ידו זה בזה, שהם יי"ה, חו"ב, הכתרים האהובים המתחבקים. ומה שמכנה חו"ב, אחות ומודע, זה כמ"ש, אמור לחכמה אחותי את, ומודע לבניה תקרא. שהחכמה נקראת אחות, משום שאסורה עליו כאחותו, וכל החכמה מתגלה באצילות ע"י הדעת שבבינה, שחזרה להיות חכמה, וע"כ נקראת הבינה מודע, ע"ש הדעת.

12. ו"ס חג"ת נה"י יוצאות מהענף של שורש הגוף, שהוא לשון מדברת גדולות, כי הלשון הוא ענף היוצא מפנימיות הגוף מלמטה למעלה אל הפה דראש, והוא ספירת הדעת, קו האמצעי, המכריע ומייחד חו"ב. הלשון הזה סתום בין יו"ד וה"א, חו"ב. כמ"ש, זה יאמר להו"י"ה אני, וזה יקרא בשם יעקב, וזה יכתוב ידו להו"י"ה, ובשם ישראל יכנה.

זה יאמר לה' אני, האחות, חכמה שאסורה כאחותו, שאין בה השגה. וזה יקרא בשם יעקב, מודע, בינה, שבה מתחילה הארת החכמה. ע"כ כתוב, בשם יעקב. בשם, פירושו השגה. וזה יכתוב לה', דעת. ובשם ישראל יכנה, התפשטות הדעת לז"א, שאז נקרא ז"א ישראל.

והכול נאמר ביה"ו, בחב"ד. כל חב"ד אלו כלולים בלשון הסתום באמא, שהדעת המכריע בין ב' קווים, חו"ב שבאמא, כולל בעצמו חב"ד. כי נפתחה ממנו ויוצא ממנה. אבא יושב בראש, אמא באמצע, ומתכסה מכאן ומכאן. אוי למי שמגלה ערוותם.

זנבו בראשו. כי בקו שמאל נהפכו המדרגות. הסדר הוא ג"ר בראש, ו"ק בגוף, וגזר דין בסיום, בזנב. וכדי למחות הרשעים, שממשיכים מג"ר דחכמה מלמעלה למטה, נעשה תיקון בקו שמאל, בהפיכת המדרגות, שגזר דין עלה למעלה, באופן שהסיום והזנב נעשה לראש, ואח"כ ו"ק ולבסוף ג"ר. הרי שזנבו בראשו.

הראש מתאחד בכתפיים, שראשו בחינת כתפיים, כלומר שהסתלקו ממנו הג"ר, שהוא ראש, ולא נשאר ממנו אלא רק ו"ק דחכמה, הנבחן לכתפיים.

עובר וזועם. בשעה שעובר להשפיע חכמה הוא זועם בדינים, משום שאינו נגלה אלא על גזר דין, כמ"ש, בערב היא באה.

שומר וגונו. שע"י הזעם שלו שומר, שהרשעים לא יתקרבו להמשיך ממנו, וגונו הג"ר דחכמה.

החכמה מכונה אלף ימים, ו"ק דחכמה מכונה אלף ימים קטנים. המלכות אחד לאלף ימים אלו. ואין החכמה מתגלה אלא במלכות, שהיא אחד לאלף ימים קטנים, ובה מתגלה ההשגחה, חכמה, ע"י תיקונו. ומשמיענו שחוץ ממנה אין החכמה מתגלה כלל. מלכות שמגלה חכמה, נקראת סנפיר, שהעולם עומד עליו. שאין קיום לעולם זולת ע"י החכמה שהיא מגלה. הסנפיר, שהעולם עומד עליו, הוא בחלקו של מלכות זו, שהיא אחד לאלף ימים קטנים.

ונודע שבביאת קו האמצעי להכריע ולייחד ב' הקווים זה בזה, הוא עושה ב' פעולות. מתחילה פועל במסך דמלכות דמדה"ד, ואח"כ פועל במלכות הממותקת במדה"ר. במסך דמדה"ד מצ"א הרג את הנוקבא. ובמסך הממותקת דמדה"ר מצ"ב מחץ ראשו של הזכר, מיעט אותו מג"ר דג"ר לו"ק דג"ר.

לכן שניים היו, והוחזרו אחד, שמבחינת קו שמאל נמשכו שני תנינים, לווייתן ובת זוגו, אבל בסיבת המסך דחיריק, שהמשיך קו האמצעי המלכות דמדה"ד, נהרגה הנקבה, ונשאר תנין אחד, הזכר. ראשו נשבר במים של ים הגדול, שהתמעט לו"ק דג"ר ע"י המסך דחיריק שבקו אמצעי דצ"ב, שהוא מלכות הממותקת, שזה נבחן שנשבר ראשו, הג"ר שלו, ונעשה בו נקב, כמ"ש, שיברת ראשי תנינים על המים. הכוונה על התנין הזכר. שהרי כתוב, תנינים, חסר אות י', שמורה על תנין אחד.

10. ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור. יהי אור הוא אבא וקו ימין. ויהי אור הוא אמא וקו שמאל. ואח"כ חזרו ימין ושמאל להיות אחד, ע"י קו האמצעי, ז"א, המסך דחיריק. והתייחדו יהי עם ויהי, ונעשה מהם צירוף יהו"י, כי האותיות השוות אינן מוכפלות, יה"ו, זה או"י"א וז"א

מלובשים בה בשעת הנפילה, שע"י זה עולה כל תחתון לעליון, ומקבל האור דעליון, שזהו העיבור.

י, חכמה, או"א עילאין. ה' בינה, ישו"ת. ונמצא שבעת ירדת הפרסאות, כלומר המלכות, מכל מדרגה, הבינה ותו"מ של כל מדרגה חוזרות למקומם ומעלים עימהם גם המדרגה התחתונה אל העליונה. נמצא שבינה ותו"מ של י' חזרו אליה, והעלו עימהם גם מדרגת ה' אל מדרגת י', ונעשו אחד. וכן עד"ז חזרו בינה ותו"מ של ה', והעלו עימהם גם מדרגת ו"ה, שהם זו"ן, אל ה', ונעשו אחד עם ה', אשר י' כבר מחוברת עימה.

נמצא בזה, שהאות י' מאירה לבי אותיות ה' ביחד, כי ה"ת, מלכות, כבר התדבקה באמא, ה"ר, והארה זו נבחת לעיבור. י' מאירה בשתי אותיות ה' ומעברת את ה"ר עם הנוקבא. אמנם גם ו', ז"א, דבוקה באמא, ונבחן אשר ו' דבוקה בקו ימין דאמא, וה' דבוקה בקו שמאל דאמא.

עם עליית בינה ותו"מ של כל מדרגה, שנעשו השמאל של המדרגה, התעוררה מחלוקת בין ימין לשמאל, ונעשה פירוד ביניהם. ואז נעשה פירוד בין י"ה. י', שכולה ימין, נבדלה לעצמה ועלתה למעלה. והנוקבא הדבוקה בקו שמאל דאמא, נחשכה לגמרי, כי אין החכמה שבשמאל יכולה להאיר בלי התלבשות בחסדים שבימין. והיות שהיא בחינת שמאל בלי ימין, היא נקבעה להיות תמיד בחושך. כי ע"כ היא לילה.

ואח"כ הכריע ז"א אשר באמא, ב' קווים ימין ושמאל שבאמא, ונעשה בה הדעת, ואז חזרה והאירה ונפתחה בשעריה. ובא המפתח, הכולל ו"ס, ז"א, ומכסה הפתח דאמא. כלומר, אחר הכרעת ז"א, שהוא המפתח הכולל ו"ס, את ב' הקווים שלה, שאז חזרה ה"י להאיר בה', וחמש ספירות כח"ב תו"מ שלה, שכל אחת כוללת עשר, נעשו לני (50) שערי בינה. ונדע שהשער האחרון מבחינת הכלים דאמא גנוז במלכות דאמא, והוא מנעולא, והשער החמישים הבלתי מושג. וע"כ צריך כיסוי וגניזה. וע"כ נה"י דאמא מתלבשת בז"א. וז"א מכסה אותם.

ומתאחד למטה, במלכות, עם נוקבא ועם אמא, בינה ומלכות. מתאחד בבינה, להיותו מכריע בין ב' הקווים שלה, ומלביש נה"י שלה. ומתאחד במלכות, שמזדווג עימה ומאיר אליה מג' קווים שלו. אוי למי שמגלה הפתח, כי כשמתגלה המנעולא, מלכות דמדה"ד שבשער האחרון דאמא, הוא מאבד כל הארותיו, ועונשו גדול מאוד. והנה התבאר בזה, שהמלכות נחשכה, וצריכה שז"א יאיר אליה. ומטעם זה שולט זכר בנוקבא.

כיוון שבי' קווים דאמא היו במחלוקת, והייתה משום זה ס' סתומה ולא נפתחה מהסתימה אלא ע"י הלשון, קו האמצעי, שעל ידו האירו בה ג' קווים חב"ד. ונדע שכל האורות, שהתחתון גורם לעליון, זוכה בהם התחתון. ומכיוון שג' קווים דאמא יוצאים מאחד, שיוצאים מדעת, שהוא ז"א, שעלה בקו האמצעי לאמא לקו אמצעי, ע"כ זוכה האחד, הדעת, בג' מוחין חב"ד אלו, ויוצאים ומתפשטים לז"א למטה.

אמא נפתחה מדעת, שהוא הלשון, ע"כ כל חב"ד כלולים בלשון הסתום באמא, ויוצא ממנה עם חב"ד אלו למקומו בז"א עצמו. והזוהר מכנה אותו לשון סתום, משום שסותם ג"ר דקו שמאל דבינה, שממעט ממנו הג"ר דג"ר. ומכנה את הדעת ענף של שורש הגוף, משום שהדעת הוא באמת ז"א, שנקרא גוף, שעלה למ"ן לאמא, וע"כ נבחן לענף יוצא בראש משורש הגוף, ז"א.

אבא יושב בראש, או"א עילאין, י' דהוי"ה. אמא באמצע, ישו"ת, ה' דהוי"ה. ז"א ו' דהוי"ה, למטה. ומתכסה מכאן ומכאן, שהחכמה שבאמא מתכסה מצד מעלה מאו"א עילאין, חסדים מכוסים לגמרי מהארת חכמה, ומצד מטה מז"א, חסדים מכוסים. וע"כ, אוי למי שמגלה ערוותם, מי שרוצה לגלות ולהמשיך החכמה שבקו שמאל דאמא מלמעלה למטה, שגורם בזה להפריד או"א עילאין מישו"ת, פירוד בין י"ה, ופירוד בין י"ה לו', ועונשו מרובה.

13. ויאמר אלקים, יהי מאורות ברקיע השמיים להבדיל בין היום ובין הלילה. רומז שהזכר, ז"א, ישלוט על הנקבה, המלכות, שע"כ נקרא הזכר, המאור הגדול, והנוקבא, המאור הקטן. וכמ"ש, וצדיק יסוד עולם, שהצדיק, יסוד דז"א, הוא היסוד של המלכות, שנקראת עולם. שמשמע, שולוא הצדיק, לא היה קיום לעולם, וע"כ שולט עליה.

ה"י, חכמה ואו"א עילאין, האירה בשתי אותיות ה', והאירה ועיברה את ה"ר עם הנוקבא. ואח"כ התייחדה ה"י בפני עצמה, שנבדלה מן הה' ועלתה במדרגותיה למעלה, ונחשכה הנוקבא. ואמא האירה ונפתחה בשעריה. ובא המפתח, הכולל ו"ס, ז"א, ומכסה הפתח דאמא. ומתאחד למטה, עם נוקבא ועם אמא. אוי למי שמגלה הפתח.

נדע שמכוח עליית המלכות לבינה בכל מדרגה, נבקעו כל המדרגות לשני חצאים, שכו"ח נשארו במדרגה, ובינה ותו"מ נפלו מכל מדרגה למדרגה שמתחתיה. ואח"כ לעת גדלות, יורדת המלכות מבינה בכל מדרגה, וג"ס בינה ותו"מ, שנפלו לתחתונה, חוזרים ועולים למדרגתם, ולוקחים עימהם גם את התחתונה, שהיו

פרק שני

[פרקא תניינא]

השערות מהן? למרות שפרצופי אצילות הם ו"ק דחכמה, אי אפשר שתצא ו"ק דחכמה בלי הג"ר. אלא תחילה יוצא הג"ר דחכמה, ואח"כ מסתלקות הג"ר מהם ונשארים בו"ק דחכמה. או"ח שהיה מלביש לג"ר אלו, לא מסתלק עימהם, אלא נשאר בראש. ומחמת עוביותו מכוח שנשאר ריק מהאור שלו, לא היה יכול להישאר בפנימיות הכלים, ויצא לחוץ בשארית דמוחא, ונחלק כסדר של צ"ב, אשר כו"ח שבהם עלו ונאחזו בגלגלתא, שהיא ס' דצל"ם.

וע"כ מכוונים צמר נקי, שהמסך נמצא מלמטה להם בסיוס הגלגלתא, ואין כוח במסך להעלות דינים למעלה ממקום מציאותו. וגי בחינות בינה ותו"מ שלו מיתקנים מחו"ס דא"א ונאחזים אחר סיוס הגלגלתא בלחי התחתון, זו"ן דראש. אמנם לפי שבי ראשים דא"א, גלגלתא וחוו"ס, כלולים זה מזה, שיש בכל אחד מהם ב' הבחינות, נמצא שגם חו"ס כלולה מגלגלתא, וע"כ מאיר בדיקנא גם הגלגלתא שבחו"ס. וחמשת התיקונים הראשונים הם מהארות חו"ס וחמשת האחרונים הם מגלגלתא.

ומתוך שחו"ס דא"א נעלמה ונסתמה, נמצאת הדיקנא דא"א, שמקבל ממנה, שהוא המשפיע כל מדרגות המוחין לפרצופי אצילות. והם מקבלים ממנו אותם הסדרים שסודרו בייג תיקוני דיקנא. ונבאר תחילה ח' תיקוני דיקנא, הנמשכים מחו"ס, שהם סדר ג' בחינות נרנח"י של נר"ן, והכללות שלהם.

תיקון א'. מקום התחלת הדיקנא בתחילת הלחי התחתון, אחר שהסתיימו שערות הראש בפאתי הראש בסיוס עצם הגלגלתא, שמקום זה מכוון כנגד נקבי האוזן.

תיקון ב'. הוא לעלות לבינה בעיבור, השערות שבראש השפתיים, מהראש שבשפה הימנית לראש שבשפה השמאלית. כי השערות נמשכות מהלחי התחתון, שמלפני הפתח של האוזניים, שהשערות הן זו"ן, ועולות על השפה העליונה, מקום הלחי העליון, גלגלתא, בינה. ונבחן זה לעיבור שערות דיקנא, זו"ן, בשפה העליונה, בינה. והם מקבלים שם ו"ק דעיבור, נ"ר דנפש.

תיקון ג'. ואח"ז נמשך רוח החכמה מב' נקבי החוטם, ששם מקום גילוי החכמה, לשערות השפה העליונה, ועושה שם דרך באמצע שערות השפה, שפנויה משערות, כי החכמה מסלקת כל הדינים. שרוח החוטם, חכמה, מטהר את הדרך מהשערות. להעביר הפשעים, כי סליחת עוונות

14. פרק שני. בו מתבאר זקן האמונה. שהמלכות, הנקראת אמונה, מקבלת ממנו כל תיקוניה עד גמח"ת. הזקן אינו נזכר בתנ"ך, שכתוב, עיני ה'. באוזני ה'. וכן, לחייו כערוגת הבושם. אבל זקן אינו נזכר, משום שהוא המכובד מכל. והוא יוצא מהאוזניים, שממש הזקן מתחיל, ומקיף מסביב צורת הפנים, שעולה ויורד חוט לבן מסביב פניו. שהזקן בכללו נראה כמו חוט לבן עם שערות לבנות, שסובבות הפנים, מהן עולות, שמאירות מלמטה למעלה, ומהן יורדות, שמאירות מלמעלה למטה. ומתבאר בייג תיקונים.

15. במכובד מכל מכובד, בזקן, כתוב, לא עבר בה איש ולא ישב אדם שם. ז"א מכונה אדם. יסוד דז"א מכונה איש. אדם הוא מחוץ לא"א, שז"א, הנקרא אדם, מלביש את א"א מבחוץ מטברו ולמטה. ומכ"ש איש, יסוד דז"א, שאפילו מחוץ לז"א. כי נה"י מחוץ לגוף, כש"כ שהוא מחוץ לא"א. ולפיכך אין להם התכללות בדיקנא זו דא"א.

בייג מעיינות מתבאר הזקן, ורק ארבעה תיקונים מהם השתמרו, שלא ישפיעו למטה לז"א, ותשעה תיקונים מהם משקים את הגוף, שהוא ז"א.

16. תיקון א'. שמלפני הפתח של האוזניים התחיל המכובד, הזקן, להיתקן, מכנגד נקבי האוזניים, ויורד ביופי למטה, עד תחילת השפתיים.

תיקון ב'. השערות שבראש השפתיים, מהראש שבשפה הימנית לראש שבשפה השמאלית.

תיקון ג'. הדרך הפנויה משערות מתחת ב' נקבי החוטם להעביר הפשעים, כמ"ש, ותפארתו עבור על פֶּשַׁע.

תיקון ד'. השערות שמתחת השפתיים, שהשערות חוזרות להיות ראש אחר.

תיקון ה'. דרך אחרת, פנויה משערות באמצע השערות שבשפה התחתונה.

תיקון ו'. מנחת בשמים, השערות חופות על הפנים מלמטה עד ראש השפה העליונה.

תיקון ז'. ב' תפוחים, לחיים הפנויות משערות, נראים, להאיר הנרות.

תיקון ח'. מזל הכול, השערות הנמשכות התלויות עד הלב. בו תלויים העליונים והתחתונים. והוא השטח העליון של הדיקנא, שנקרא מזל עליון.

החוי"ס אע"פ שנסתמה, נסתמה רק מחכמה שבה, אבל בינה ותו"מ שבה מאירים לחי' תיקוני דיקנא. וע"כ יש בהם ג"ר, כי בינה זו חזרה להיות חכמה. משא"כ הגלגלתא שנתקנה בס' דצל"ס, ואין בה חכמה, אלא חסדים מכוסים, אורא דכיא, קומת רוח, וחסרה ג"ר. נמצא שגם חמשת תיקוני דיקנא, הנמשכים ממנה, הם ג"כ חסרי ג"ר.

ומסיבה זו נתלו חי' תיקוני הדיקנא על הלחי התחתון. שאע"פ שנפסק מראש, הוא רק מבחינת העצמות, חכמה, אבל מבחינת גידים ובשר ועור, הרומזים לבינה ת"ת ומלכות, הוא מחובר עם הראש. משא"כ חמשת התיקונים התחתונים, הנמשכים מגלגלתא, הם תלויים בגרון, שאפילו מבחינת גידים בשר ועור הוא נבדל לְבחינת גוף, לנ"ר, וחסר ג"ר.

תיקון ט'. וכשצמחו שערות מכוח הגלגלתא, התיקון הראשון בהן הוא העיבור בבינה. השערות הקצרות התלויות בין השערות הארוכות שבשטח העליון דדיקנא, אינן יוצאות זו מזו, אינן יוצאות ונמשכות מהשערות הארוכות דדיקנא, כי הן נמשכות מחוי"ס. והשערות הקצרות נמשכות מגלגלתא. והן שם רק לתיקון העיבור בבינה. ומקבלות שם נפש.

תיקון י'. ואח"ז יורדות משם למקומן, לגרון, ויוצאות תחילה בנפש דרוח. שערות קטנות הצומחות והמכסות על הגרון.

תיקון יא'. ואח"ז יוצאות ברוח דרוח. שערות גדולות התלויות ג"כ בגרון.

תיקון י"ב. אח"ז נמשך מגלגלתא אורא דכיא, שאע"פ שהם חסדים, הם חשובים יותר מחכמה, היות שהם למעלה מחכמה, וע"כ הם מפנים השערות מהשפתיים במקום שנושקים מכל צד.

ואח"ז יוצא הכללות של כל י"ב תיקוני דיקנא, שהיא מלכות, המקבלת מכולם, ונאמר, במזל של הכול, נמשכים י"ג נהרות שמן של אפרסמון הטהור, והוא השטח התחתון של הדיקנא הדבוק בגרון. שהתחתונים ממנו מקבלים כל המוחין ממזל הזה. הכול נמצא במזל הזה, והוא סתום, שהמזל התחתון כולל ב' נקודות, מפתחא ומנעולא. ומצד המפתחא הוא נמצא, ומצד המנעולא הוא סתום, ונקרא, ונקח לא ינקח.

18. בזמן שמגיע תשרי, החודש השביעי, נמצאים אלו י"ג תיקונים בעולם העליון, בינה, ונפתחים שם י"ג שערי הרחמים. בעת ההיא, כתוב, דְרשו ה' בהימצאו.

19. ויאמר אלקים, תִּדְשָׂא הארץ דשא עשב מזריע זרע, עֵץ פרי עושה פרי למינו. זה כמ"ש, ועיניתם את נפשותיכם בתשעה לחודש בערב.

נמשכת מהארת החכמה. והארת החכמה היא ג"ר דעיבור, נשמה חיה יחידה דנפש.

תיקון ד'. אח"ז מגיע זמן הלידה שבשערות דזו"ן שהתעברו בבינה, שערות השפה העליונה, יוצאות ויורדות למקומן בלחי התחתון, תחת השפה התחתונה. שהשערות שהיו בשפה העליונה, נמשכו ובאו למקומן בלחי התחתון, ונעשה שם שערות שפה אחרת, שערות זו"ן עצמם. ובהתפשטות הזו שמתחת השפה התחתונה, הם ו"ק דרוח, נ"ר דרוח.

תיקון ה'. ואח"ז נמשך רוח החכמה מב' נקבי החוטם, בדרך שבשפה העליונה, ועבר על השערות שמתחת השפה התחתונה, ועשה שם דרך אחרת פנויה משערות כמו בשפה העליונה. והארת החכמה שבדרך הזו היא ג"ר דרוח, יחידה חיה נשמה של הרוח.

תיקון ו'. אח"ז נעשה שוב עיבור לנשמה, ועלו שוב השערות שבלחי התחתון אל ראש השפה העליונה, מקום סיום, גלגלתא, בינה. וקיבלה שם ו"ק דנשמה, נ"ר דנשמה.

תיקון ז'. אח"ז התגלה רוח החכמה בבחינת פנים, בב' תפוחי הפנים, שזוהי ג"ר דנשמה, יחידה חיה נשמה דנשמה. ב' תפוחים נראים, להאיר הנרות, הספירות, בבחינת ג"ר, כמ"ש, חכמת אדם תאיר פניו.

תיקון ח'. ואח"ז, נמשכים הו"ק דנשמה והארות הג"ר דנשמה, למטה למקומם בלחי התחתון. מזל הכול, השערות הנמשכות התלויות עד הלב, שהוא הכולל של כל התיקונים הקודמים. בו תלויים העליונים והתחתונים, כי כל המוחין דאצילות נמשכים ממנו.

והתבארו חי' תיקוני דיקנא, המאירים מחוי"ס.

17. תיקון ט'. השערות הקצרות התלויות בין השערות שבשטח העליון דדיקנא, אינן יוצאות זו מזו, כי כולן שוות.

תיקון י'. השערות הקצרות המכסות על הגרון סמוך אל הדיקנא המכובד.

תיקון יא'. שערות גדולות משוערים בשיעור שלם, התלויות על הגרון.

תיקון יב'. השפתיים התפנו משערות מכל צד. אשרי למי שנושק מאלו הנשיקות.

תיקון יג'. במזל של הכול, נמשכים י"ג נהרות שמן של אפרסמון הטהור. הכול נמצא במזל הזה, והוא סתום. וזהו השטח התחתון של הדיקנא, שנקרא מזל תחתון.

אחר שביאר חי' תיקוני דיקנא, הנמשכים מהארות חוי"ס, מבאר חמישה תיקוני דיקנא הנמשכים מגלגלתא. ההפרש ביניהם רב, כי

רק מצד שמאל דאמא, שאז הייתה יבשה וחורבה, והייתה לא שלמה.

20. לא כתוב כאן, יהי דשא ועשב. שאנו קוראים במילה יהי י' עליונה וי' תחתונה, כמ"ש, ויִצָּר, עם ב' אותיות י', שיי עליונה חכמה עילאה, וי' תחתונה חכמה תתאה, הנוקבא. והן ב' אותיות י' שבראש ובסוף הצירוף יִצָּרְוֹנָה"י. יה"י יש בו י' עליונה, י' תחתונה, וביניהם האות ה', בינה, אשר י' תחתונה מקבלת ממנה חכמה. וזהו כלל של שלמות, כי אז מקבלת חכמה, שהיא שלמה, ולא מכל צד, אלא רק משמאל לבד.

וע"כ נעקר השם הזה, הנוקבא המכונה שם, ונשתל באחר. שנעקרה מלמעלה מחזה דז"א, מהמקום שמקבלת רק משמאל דאמא, אל למטה מחזה דז"א, לקבל ממנו חסדים. כמ"ש, וייטע ה' אלקים גן בעדן מקדם, שנטע אותו במקום למטה מחזה דז"א.

21. דרך אחרת. ה' הכתובה בין י' לוי של יה"י, רומזת על נשיבת רוח חכמה מחוטם דז"א, לז"א. ואע"פ שז"א תמיד בחסדים מכוסים מחכמה, עכ"ז בלא רוח חכמה אינו מתקיים. כי כל עוד שאין בו חכמה, הוא ויק בלי ראש. בה' זו הרומזת לחוטם דז"א, השתכללו ה"ר שבשם הוי"ה וה"ת שבשם הוי"ה, שה"ר, בינה, מקבלת חכמה בקו שמאל שלה, מחוטם דז"א, ומשפיעה לה"ת, לנוקבא. ואז ב' אותיות ה' הן ביחד, כמ"ש, אָהָה אדנ"י אלקים, שרומז, שבכל מקום שבי' אותיות ה' הם יחדיו, שה"ת מקבלת חכמה מקו שמאל של ה"ר, כתוב עליה, אהה, שרומז לעת צרה, כי הנוקבא היא אז בצרה, חורבה ויבשה.

22. יש יה"ו באשכול האשכולות, ברוח של המאזניים, ז"א, שבו המאזניים, ונקרא אשכול, כמ"ש, אשכול הכופר דודי לי.

י' עליונה, או"א, שנקרא אבא, התעטרה בקשר עתיק, שהוא הקרום העליון המזדכך וסותם, שזהו תיקון ג' של שבעה תיקוני גלגלתא דז"א.

ה"ר, ישו"ת, שנקראו אמא, שהתעטרה ברוח של ב' נקבי החוטם, שיצא להחיות, להשפיע חכמה, הנקרא חיים, שזהו תיקון ז' של שבעה תיקוני גלגלתא דז"א.

ו' עליונה, קו אמצעי ודעת, שבו הניצוץ הקשה, המסך דחיריק, שמתעטר בצדדיו, שמכריע בין ב' צדדים שבאמא, ומקבל משם ג"ר, המכונים עטרה.

מתפשטים האותיות יה"ו אח"כ ונכללים בז"א, באופן ששלושה יוצאים מאחד, אחד זוכה בשלושתם. כמו שיה"ו שורים בגלגלתא דז"א, מתפשטים בכל הגוף דז"א, בז"ת, חג"ת נה"י מ

כתוב, אדנ"י הוי"ה, אתה החילות להראות את עבדך את גודלך. כאן השם הוי"ה שלם בצדדיו, מאיר בימין ובשמאל יחד, שע"כ כתוב, אדנ"י הוי"ה, וכן, את גודלך. וכאן בהתעוררות הזו של הארץ, אינו שלם, שמאיר רק צד שמאל, בלי צד ימין.

כשהנוקבא היא מחזה ולמעלה דז"א, שמלבישה קו שמאל דאמא לבד, היא בבחינת ד' דאחד, יבשה שאינה עושה פירות. אלא אחר שירדה למחזה ולמטה דז"א, ומקבלת מז"א, מקו אמצעי, אז מה שהייתה יבשה, כשהייתה מחזה ולמעלה דז"א, נעשתה ארץ לעשות פירות ותולדות. כי קו האמצעי מתקן אותה להאיר מבי' הצדדים.

אבל כל עוד שקיבלה מאמא, מקו שמאל לבד, הייתה יבשה ובחינת חורבן, כי החכמה שבשמאל אינה מאירה בלי חסדים שבימין, ונמשך ממנה אז דינים ועונשים. ובעת ההיא, שהייתה הנוקבא מחזה ולמעלה בדינים דשמאל, אמר הקב"ה, תדשא הארץ דשא, שתדל למחזה ולמטה, ותהיה ארץ מוציאה פירות.

ויאמר אלקים, תדשא הארץ דשא. הוא אותו העניין כמ"ש, ועיניתם את נפשותיכם בתשעה לחודש בערב. כי ביוה"כ עולה הנוקבא לקו שמאל דאמא ומקבלת שם חכמה בלי חסדים, הגורם עינוי נפש לנוקבא, כי חכמה בלי חסדים אינה מאירה וגורמת דינים. אמנם אח"כ, כשירדת למטה מחזה ומיתקנת ממנו, אז מתלבשת חכמה זו, שקיבלה מקודם לכן מאמא, בחסדים דז"א, ומאירה בכל השלמות. ואם לא הייתה מקבלת החכמה מאמא, מקו שמאל לבד, הגורמת לעינוי נפש, אז לא היה לה ג"ר לעולם. כי בהיותה למטה מחזה, אינה ראויה לקבל חכמה.

כתוב, ועיניתם את נפשותיכם. כי ע"י קבלת עינוי הנפש הזה עליונו, שיש לנוקבא בסיבת עלייתה לקו שמאל דאמא, יש לנו חלק בג"ר, שהנוקבא מקבלת אח"כ מז"א, אחר ירידתה למטה מחזה. שהחכמה שקיבלה מקודם לכן מאמא, מתלבשת עתה בחסדים דז"א, ונעשים לג"ר. כמ"ש, כי כל הנפש אשר לא תעונה בעצם היום הזה, ונכרתה מעמ"ק. כי אין לה חלק במוחין דג"ר, שהנוקבא ממשיכה אח"כ. הרי שעניין ההתעוררות של, תדשא הארץ דשא, ועניין, ועיניתם את נפשותיכם, הם עניין אחד, ששניהם נוהגים בזמן שהנוקבא מקבלת מקו שמאל דאמא.

אדנ"י הוי"ה אתה החילות. כאן השם הוי"ה שלם בבי' הצדדים ימין ושמאל, שזו השלמות. ובהתעוררות של הארץ, אינו שלם, כי ההתעוררות להוציא פירות הייתה בעת שקיבלה

הנוקבא ניטעה, אחר שנבנתה הנוקבא מחזה ולמטה, שאז מה שהייתה יבשה, נעשתה ארץ לעשות פירות ותולדות. ואז יצא מאבא אוויר, אור חסדים, ומאמא יצא ניצוץ, אור הגבורות, וכשהתחברו האוויר והניצוץ יחדיו, התפשט מהם גלגלתא אחד, כתר דז"א, בצדדיו, בדי צדדים חו"ב וחוי"ג דדעת, והם בחינת או"א עילאין שבראש ז"א, והם ס' דצ"ס. הגלגלתא התמלאה טל עליה, מבי' גוונים, לבן ואדום, כמ"ש, טל אורות טל"ג, אור חסד ואור גבורה. וזהו התיקון הראשון משבעה תיקוני גלגלתא דז"א.

27. תיקון ב', ג' חללים של האותיות הרשומות יה"ו, חב"ד, התגלו בו. וזהו ל' דצ"ס שבראש ז"א.

תיקון ג', שערות שחורות כעורב תלויות על נקבי האוזניים העמוקות, ואינו יכול לשמוע ימין ושמאל. כי השערות, שהן הדינים, סותמות אותן. ובגדלות מסתלקות השערות מעל האוזניים, כמו שנאמר בתיקון ז'. כאן בשערות שעל הגלגלתא דז"א, יש למעלה או"ח אחד דק, האורח שבאמצע הראש, ששם מתחלקות השערות לימין ושמאל.

שבעה תיקוני גלגלתא דז"א מתחלקים על ג' בחינות מלי"צ דצ"ס, כמו שבעה תיקוני גלגלתא דא"א, אלא בדרך אחרת, כי חסר כאן התיקון של הקרום של האוויר, ומתוסף כאן תיקון באוזניים, אשר בקטנות, השערות סותמות האוזניים, שזהו תיקון ג'. ובגדלות מסתלקות השערות מהאוזניים, שזהו תיקון ז', ואז התפילות מתקבלות מהתחתונים. וכך נתקנה הגלגלתא בדי' מוחין: חו"ב חוי"ג דדעת. וע"ש די' מוחין אלו נקראת ס' דצ"ס, כי כל מוח כולל מע"ס, והם ס' (40) בחינות.

ומורה שבקו האמצעי, דעת, אינו מייחד ימין ושמאל, להלביש החכמה שבשמאל בחסדים שבימין. שזה נעשה בכוח הדין שבקו האמצעי, וע"כ הדין נהפך לחסד, ושניהם בחינה אחת. וע"כ הם ל' (30): ג' בחינות של ע"ס, שהן חב"ד. אבל בס' דצ"ס, באו"א עילאין, אינם מקבלים חכמה לעולם, ואין צורך להכרעת קו האמצעי. ומשום זה החסד והדין שבקו אמצעי נבדלים זה מזה, כי הדין שבקו אמצעי אינו נהפך כאן להיות חסד, משום שאינו גורם הייחוד של ימין ושמאל. ונבחנים החסד והדין שבדעת לבי' בחינות ע"ס נבדלות. וע"כ יש די' מוחין, והם ס'. וזהו תיקון א'.

והתיקון ב' הם המוחין דיסודיות שבז"א, ל' דצ"ס שבראש ז"א, שבהם הדעת מכריע בין ימין ושמאל, בין חו"ב, בכוח הדין שבו, מסך דחיריק, וע"כ נהפך הדין להיות חסד, ואין כאן אלא ג' בחינות של ע"ס, שהם ל'. וזהו תיקון ב'.

שלו, לשכלל הכול, כי עליהם מלביש או"א וישסודיות וזו"ן. כאשר אלו האותיות יה"ו תלויות, כלומר סתומות, הן בצמר נקי, שהוא תיקון חמישי של שבעה תיקוני גלגלתא. וכשהן מתגלות לז"א, מתיישבות בו אלו האותיות יה"ו, ונקרא בהן.

23. יו"ד דהוי"ה שבעתיק, סתום בעטרותיו, שהמלכות אינה יוצאת מבינה שלו, וסותמת אותו, משום שהשמאל נמצא, שאין לו תיקון אלא במאזניים, והמאזניים מחויבים להיות בראש עתיק, שהיא המלכות שסותמת אותו. וכך הוא בכל הראשים. י' תמיד ראש.

ה"ה התפתחה בה' האחרת, בה' דז"א, שבו מקום הגילוי. וע"כ אות המילוי של ה' ג"כ ה', כלומר ה"ה. והיא מנוקבת בבי' נקבות, כי גם ה"ת, המלכות, נכללה בה ונמצאת בתיקונים. שלעת גדלות יורדת ממנה המלכות, ומתגלה בחכמה, ולא בה עצמה אלא בז"א.

ו"ו התפתחה בו' אחרת שבז"א, כמ"ש, כיון הטוב הולך לדודי למישורים. שהתיקונים שלמעלה הולכים לדודי, לז"א, שבו ניצוץ הקשה, מסך דחיריק, כדי לכסות הפתח של אמא. ע"כ אות המילוי של ו' היא בו' אחרת, כזה, ו"ו.

24. נמצא, שיש ו' למעלה בראש, ויש ו' למטה בז"א. יש ה' למעלה בראש, ויש ה' למטה בז"א. שמשום זה הן מוכפלות במילוי. כי למעלה הן נסתרות ולמטה מתגלות.

יש י' למעלה, ובה לא משתתפת י' אחרת, כמו באותיות ה"ה ו"ו. ואינה עולה עימה במבטא. חוץ מרמז שנרמז. כי המילוי ו"ד שביו"ד, הוא בגי' י', רמז שיש בכללה גם י' שנייה למטה. שהתגלו ביי' שניים, שהם או"א עילאין, ומתחברים במדרגה אחת, בשביל דאבא, ששם הדעת הנעלם, בהתרגשות אחת, כדי להיפרד מהשמאל. וזהו ו"ד הכלולות ביו"ד. ה"י אבא עילאה, ו"ד אמא עילאה. אוי כשמסתלק אבא, י', והו"ד מתגלה.

25. הבשמים והריח, הארות החכמה, של החקיקות האדומות, של כל הבחינות דקו שמאל, שהן אדומות, שעוברים להאיר, אינם מתערבים במקום, אלא שתכף חוזרים למקומם, ככתוב, והחיות רצוא ושוב, שתכף שבים למקומם. וכן כמ"ש, ברח לך אל מקומך, שממהר לשוב בחזרה למקומו, וכמ"ש, אם תגביה כנשר ואם בין כוכבים שים קינך, שתמצא להמשיך החכמה ולעכבה, משם אורידך. אלא שהמשכת החכמה צריכה להיות כמ"ש, והחיות רצוא ושוב, שיחזיר אותה תכף ומיד למקומה, מלמטה למעלה, ולא יעכב אותה.

26. ותוצא הארץ דשא. זה נעשה כאשר

והתבארו שבעה תיקוני גלגלתא דז"א, אשר גלגלתא וד' צדדים שבה, הם ס' דצ"ס. וגי' חללי גלגלתא הם ל' דצ"ס. והשערות ובי' האוזניים הם נו"ה הנסתרים. ומצח הוא יסוד שבהם. ובי' עיניים הם נו"ה הנגלים. וחוטם הוא יסוד ומלכות שבהם. והספרא דצניעותא מפרש כאן בעיקר בחינות דין שבהם בעת קטנות. והבחינות מל"צ דצ"ס, נאמר בעיקר לעת גדלות.

30. כתוב, אני הוי"ה הוא שמי. שאומר לשון נגלה, אני, ולשון נסתר, הוא, במשיכה אחת. שהיה לו לומר, אני הוי"ה שמי, ואומר, שאני והוא הם בי' שמות, כמ"ש, אני אמית ואחייה. וכתוב, ואני אשא ואני אסבול. הרי שאני הוא שם, שם המלכות. וגם הוי"ה שם. כמ"ש, הוא עשנו ולו אנחנו. וכן, והוא באחד ומי ישיבנו. הרי שנקרא גי"כ בשם הוי"ה, כי הוי"ה נקרא מי שסתום ואינו נמצא, חוי"ס דא"א, שנסתם ואינו נפתח עד גמיה"ת.

הוי"ה נקרא, מי שאינו מזדמן לעין, שאינו מזדמן לקבלת החכמה, המכונה עין. כלומר או"א עליו, שהם חסדים מכוסים, ואינם מקבלים חכמה לעולם. שעליהם כתוב, כי חפץ חסד הוא. הוי"ה נקרא, מי שלא נקרא בשם, הבינה, ישו"ת, שיצא בה קו השמאל. ומטרם שקו האמצעי הכריע בין ימין ושמאל, להלביש החכמה שבשמאל בחסדים שבימין, אינה נקראת בשם, כי היא סתומה ואינה מאירה.

31. המשמעות של גי' האותיות הוי"ה. חוי"ס ואוי"ה וישו"ת נקראים כל אחד הוי"ה. ה' של הוי"ה כולל ו', והו' כולל א' של הוי"ה, ואינו כולל ה' של הוי"ה. א' הולכת ל"י, י' הולכת ל"י הסתומה מכל סתומים, שאין מחוברות בו ו"ד של מילוי יו"ד. אוי כשהי' אינה מאירה לוי"ד.

ה' של הוי"ה, בינה, כשהיא בשמאל, טרם הייחוד דקו האמצעי.

ו' של הוי"ה, ז"א, שבעת שבינה מחזירה הבינה ותו"מ שלה לבחינת קו שמאל, עולה עימהם גם ז"א לבינה, ונעשה שם בצורת א' של הוי"ה, שהוא ציור אותיות י' ו' ד'. ו' ז"א, קו האמצעי. י' עליונה שעליו, ימין דבינה, הכלול בז"א. ד' שמתחתיו, שמאל דבינה הכלול בז"א.

ה' כולל ו', שבעת יציאת השמאל דבינה, כבר הבינה כוללת בתוכה ו', ז"א, שעלה עם הבינה ותו"מ דבינה ביחד. ו' כולל א', שהוא ו' שבאמצע א', הכלול מבי' קווים דבינה, שהם י"ד. אבל לא כולל ה', כי ו' עוד לא הכריע בין ימין ושמאל של הה', ע"כ אינו כולל אותה. וע"כ א' הולכת ל"י, שהארה של ז"א, א', אינה מאירה אלא רק בי' עליונה שלה, ימין, כי השמאל שבה, ד', עוד אינו מאיר לפני ההכרעה של קו אמצעי.

תיקון גי' הוא שערות שחורות כעורב, שנמשכות מהדינים שבגי' מוחין חב"ד שבתיקון בי'. וע"כ הם סותמים האוזניים, שלא יבחינו בין טוב לרע, ואין תפילות התחתונים מתקבלות. וזהו בעת קטנות. אבל בגדלות מיתקנות שערות אלו בס' דצ"ס דנה"י, ואז הן מסתלקות מעל האוזניים, והן נפתחות, כמו שנאמר בתיקון ז'. ויש על הגלגלתא דז"א קו חלק, במקום שהשערות נחלקות לימין ושמאל, הנקרא אורח של התחלקות השערות, ששם אין שערות ודינים כלל, אלא להיפך, חסד נפלא, ע"כ הוא לבן.

וכמ"ש, ואורח צדיקים כאור נוגה, הולך ואור עד נכון היום, שכתוב על אורח התחלקות השערות שבגלגלתא דא"א. ומאורח של א"א נמשך לאורח של התחלקות השערות דז"א, שעליו כתוב, כל אורחות ה' חסד ואמת. כי על ידי שערות של ימין מתגלים חסדים לעובדי ה'. ועל ידי שערות של שמאל מתגלים עונשים לרשעים, שאינם עובדים את ה'. וכשמגיע זה לתחתונים, הם מכירים את ההבדל, שהוא אורח התחלקות השערות, בין עובד ה' ללא עובדו. שע"י הכרה זו זוכים לדבקות שלמה בהקב"ה. ואז, כל אורחות ה' חסד ואמת.

28. תיקון ד'. מצח שאינו מאיר, שנמשך ממנו דין ומריבה לעולם, חוץ מבעת הגדלות, כאשר רצון דמצח דא"א משגיח במצח דז"א.

תיקון חמישי. עיניים בגי' גוונים, שחור אדום ירוק, ליראה מפניהם. כי כל הגוונים האלו רומזים לדינים, כי אדום שמאל, ירוק קו האמצעי, שחור מלכות. ובגדלות הן כמ"ש, רוחצות בחלב, המאיר, שהוא חסד, הנמשך מעתיק. כמ"ש, עיניך תראינה ירושלים נווה שאנן, בלי שום דין.

וכתוב, צדק ילין בה. הרי שיש בה דין, הנקרא צדק? נווה שאנן, נאמר בשעה שעינו של עתיק הסתום מאיר, כמ"ש, רוחצות בחלב, כי כתוב, עיניך, בלי י' של לשון רבים. כי בעתיק אין שמאל, ובי' עיניים נחשבים לעין ימין.

29. תיקון ו'. חוטם הפרצוף, שהוא קצר, להכרה. שבחוטם ניכר הפרצוף, כמו שלומדים, אין מעידים אלא עד שיהיה פרצוף פנים עם החוטם. גי' שלהבות שורפות בנקביו, שהן גי' בחינות דין, דין הנמשך: מבינה, ממלכות, ומקו שמאל.

תיקון ז'. דרגה עקומה, לשמוע טוב ורע. האוזניים בעת הגדלות, שהסתלקו מהם השערות שסתמו אותם, שאז נפתחו לשמוע טוב ורע, להטיב לטובים ולהעניש הרעים, ולקבל תפילות התחתונים.

אינה מאירה לו"ד, שאז נעשה פירוד גם בין י' לה'.

32. כשהסתלקה י' מו"ד מחמת עוונות העולם, התגלתה ערוה של כולם, כי נחשכה ו"ד, אמא עילאה, שכל פרצופי אצילות ובי"ע מקבלים ממנה. ע"ז כתוב, ערוות אביך לא תגלה, כי או"א עילאין, שהם יו"ד, נקראים שניהם בשם אבא. וכשהסתלקה י' מן ה', לאחר שחשכו ו"ד, אין הי' יכולה להשפיע לה', לישסו"ת. ע"ז כתוב, וערוות אימך לא תגלה, אימך היא, לא תגלה ערוותה. כי ישסו"ת נקראים שניהם בשם אמא. אימך היא, כמ"ש, כי אם לבינה תקרא. הרי שישסו"ת, שהם בינה, מכונים אם.

וע"כ נקרא ישסו"ת הו"א, שהאורות נסתרים מהתחתונים. ונבחן בזה שא' הולכת לי', לאו"א עילאין, וגורמת בהם, שגם י', אבא, תיפרד מן ו"ד, אמא. ואז גם אורותיהם נסתרים ונקראים הו"א. י', או"א, הולכת לי' הסתום מכל סתומים, לחו"ס דא"א, שהוא סתום מכל סתומים, שאין מחוברות בו ו"ד, וגורמת שאינו משפיע לנוקבא. ונקרא ו' ד' דמילוי יו"ד, הבינה שחזרה לראשו, וע"כ נקרא גם הוא בשם הו"א.

וע"כ אבא, שהוא י', אינו מאיר לאמא, ו"ד דמילוי י'. וכיוון שאמא, ו"ד, אינה מאירה, נמצא שישסו"ת, ה' דהו"ה, אינם מאירים, כי הם מקבלים מאמא עילאה, מו"ד. אוי כשהי'

פרק שלישי

[פרקא תליתאה]

מחו"ס, וחמישה תיקונים מגלגלתא. אלו הנמשכים מחו"ס הם ג"פ נרנח"י דנפש ודרוח ודנשמה. והפרש, כי י"ג תיקונים הם ג"ר ממש, אבל תשעה תיקונים ו"ק דג"ר.

תיקון א', שורש הדיקנא, כמו תיקון א' של י"ג תיקוני דיקנא דא"א.

וכן תיקון ב', עיבור בלחי העליון, ו"ק דנפש.

וכן תיקון ג', ג"ר דנפש.

בתיקון ד' יש שינוי, כי תיקון ד' של י"ג תיקוני דיקנא דא"א, הוא שערות של השפה התחתונה, ו"ק דרוח, ותיקון ה', אורח שבשערות השפה התחתונה, ג"ר דרוח. אבל כאן אין אורח בשפה התחתונה דז"א, משום שגם האורח שבשפה העליונה אינו מאיר, משום שמלא עם שערות. וע"כ נתקנו כאן במקומם לו"ק דרוח, שהלחיים מתכסות בשערות מצד זה ומצד זה.

תיקון ה', ג"ר דרוח, בהם נראים ב' תפוחי הפנים האדומים כמו ורד, וכיוון שג"ר דרוח אחרים, ע"כ אדומים.

תיקון ו', כללות הדיקנא, שהו"ק דרוח שבפנים נמשכים למקומם למטה, בלחי התחתון.

תיקון ז', השפתיים נפנו משערות, והם אדומים כמו ורד. ג"ר דרוח, הנמשכים מב' תפוחים למטה.

תיקון ח', שערות קצרות יורדות על הגרון, נמשך מתיקונים ט' וי' של י"ג תיקוני דיקנא דא"א.

תיקון ט', נמשך מתיקון י"א שבי"ג תיקוני דיקנא דא"א.

36. תשעה אמר דוד, מהכתוב, מן המצר קראתי יה, עד הכתוב, כל גויים סבבוני, כדי

33. תשעה תיקונים מכובדים נמסרו לזקן. כל מה שהתכסה ולא התגלה, נמצא עליון ומכובד. והדיקנא, הרי גנו אותו הכתוב, שלא נמצא שום כתוב שידבר מדיקנא. כמ"ש, עיני ה'. באוזני ה'. וכן, לחייו כערוגת הבושם. ואין זכר לדיקנא, משום שהוא עליון ומכובד.

34. תיקון ראשון של הזקן, שערות על שערות, יוצאות מכנגד פתח האוזניים עד ראש הפה, עד השפה העליונה.

תיקון שני, מראש הזה של השפה עד הראש האחר של השפה.

תיקון שלישי, אורח, הנמצא תחת ב' נקבי החוטם, והוא מלא שערות עד שאינו נראה.

תיקון רביעי, הלחיים מתכסות בשערות מצד זה ומצד זה.

תיקון חמישי, בהם נראים ב' תפוחי הפנים האדומים כמו ורד.

תיקון שישי, בחוט אחד תלויות שערות שחורות קשות עד החזה.

תיקון שביעי, השפתיים נפנו משערות, והם אדומים כמו ורד.

35. תיקון שמיני, שערות קצרות יורדות על הגרון ומכסות העורף.

תיקון תשיעי, שערות גדולות וקטנות, קשות כגידיים, יורדות בשווה, שמתערבות אלו באלו והן שוות.

באלו ט' תיקונים נמצא גיבור וחזק מי שנמצא. כלומר, ז"א.

תשעה תיקוני דיקנא דז"א נמשכים מיי"ג (13) תיקוני דיקנא דא"א ששמונה תיקונים נמשכים

שייחד כל המדרגות בא"ס, קשר הכוונה של האמונה. וייעשו כל משאלותיו, בין משאלות הציבור בין משאלות יחיד.

40. התפילה, שיש לאדם לבקש מאדונו, מסודרת בתשעה אופנים:
א. בסדר א"ב.

ב. בהזכרת מידות הקב"ה: רחום, חנון ועוד.
ג. בשמות מכובדים של הקב"ה: אהי"ה י"ה יה"ו אל אלקים הוי"ה צבאות שד"י אדניי.
ד. בע"ס כח"ב חג"ת נהי"מ.

ה. בהזכרת הצדיקים: האבות, הנביאים, המלכים.

ו. בשירות ותשבחות, שיש בהן קבלה אמיתית.

ז. למעלה מהם, מי שיודע לתקן תיקונים לאדונו כראוי.

ח. בידיעה להעלות מלמטה למעלה.

ט. ויש מי שיודע להמשיך שפע מלמעלה למטה.

41. ובכל ט' אופני תפילה אלו, צריכים כוונה גדולה. ואם לא, עליו כתוב, ובוזי ייקלו. ובכוונת אמן צריך לכוון, שהוא כולל ב' שמות הוי"ה אדניי, שהם בגי' צ"א (91), וגם אמן בגי' צ"א. ושם הוי"ה, ז"א, גונו טובו וברכותיו באוצר, הנקרא היכל, שהוא אדניי, מלכות. וזה מרומז בפסוק, והוי"ה בהיכל קודשו, הס מפניו כל הארץ. וגם מרומז במה שלומדים, כל טוב האדם בביתו. כי אדם בגי' מ"ה (45), שם הוי"ה במילוי אותיות א'. וכל טובו בביתו, אדניי, מלכות. כמ"ש, בכל ביתי נאמן הוא. ומתרגם, בכל מי שאיתי, במלכות.

42. ואם מכוון בכל אחד מט' אופני התפילה כראוי, זהו אדם המכבד שם אדונו את שמו הקדוש. וע"ז כתוב, כי מכבדיי אכבד ובוזי ייקלו, אכבד אותו בעוה"ז לקיים ולעשות כל צרכיו. ויראו כל עמי הארץ, כי שם הוי"ה נקרא עליו, וייראו ממנו. ובעוה"ז יזכה לעמוד במחיצת חסידים, במחלקת החסידים, אע"פ שלא קרא בתורה כל צורכו, אלא כיוון שזכה להסתכל בידיעת אדונו וכיוון בו כראוי.

43. מי שאינו יודע לייחד את השם הקדוש, ולקשור קשר האמונה, ולהמשיך למקום שצריך, ולכבד שם אדונו, טוב לו שלא נברא. וכש"כ, מי שאינו מכוון באמן. וע"כ כל מי שרוחש בשפתיו בניקיון הלב, במים המנקים, כתוב עליו, ויאמר אלקים, נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, בשביל אדם היודע לייחד צלם ודמות כראוי. ז"א צלם והנוקבא דמות, ויחדו בדגת הים.

לסובב עצמו בהם ולהגן עליו. שהם כנגד תשעה תיקוני דיקנא דז"א:

א. מן המצר קראתי יה.

ב. ענני במרחב יה.

ג. ה' לי לא אִיךָא.

ד. ה' לי בעוזריי.

ה. טוב לחסות בה'.

ו. טוב לחסות בה'.

ועם ג"פ אדם, שכתוב בהם, הרומזים לגי' תיקונים, הם תשעה.

ואלו תשעה תיקונים, הם כמ"ש, ותוצא הארץ דשא, עשב, מזריע, זרע, למינהו, ועץ, עושה פרי, אשר זרעו בו, למינהו. תשעה תיקוני דיקנא אלו נעקרו משם שלם, מייג תיקוני דיקנא דא"א, ובאו לז"א. ואח"כ חזרו ונשתלו בשם שלם, כמ"ש, וייטע ה' אלקים, שם מלא דעתיק ודז"א. בעליון, בא"א, נמצאים י"ג תיקוני דיקנא. התחתון, ז"א, נראים בתשעה תיקוני דיקנא. וי"ג ותשעה הם כ"ב (22), שהם כ"ב אותיות שנחקקו מחמתם.

37. ע"כ, אם ראה בחלום, שאוחז בידו זקן של אדם חשוב, הוא שלם עם אדונו, שונאיו ייכנעו תחתיו. כש"כ זקן העליון, דא"א, המאיר לזקן התחתון, דז"א. כי זקן העליון נקרא רב חסד, ובז"א נקרא חסד סתם. וכשהוא צריך לאור, מאיר לו זקן העליון, ונקרא גם הוא רב חסד.

38. ויאמר אלקים, ישרצו המים שרץ נפש חיה. חיי"ה. כי בחיה אותיות חיי"ה. חי יסוד של ז"א. י"ה אור"א. וישרצו המים, שיתפשט אור של זה בזה, שיתפשט אור י"ה בחיי, ביסוד דז"א, ותוצא הארץ נפש חיה, הנוקבא. וכן נפשו של אדה"ר. הכול שרץ בזמן אחד, מים טובים דקדושה, ומים רעים דס"א. וכיוון שאמר, ישרצו, נכללו זה בזה. ויצאה חיה עליונה, הנוקבא, וחיה תחתונה, נפשו של אדה"ר. חיה טובה, הנוקבא, וחיה רעה, לילית, כי נפש חיה הרומשת זו לילית.

39. ישרצו המים. ישרצו תרגומו ירחשון, כשרוחשות שפתיו, כשמתנועעות שפתיו דברי תפילה בזכות ובנקיות הדעת. ובמים המנקים ומטהרים, רוחש, נפש חיה. כי כשאדם רוצה לסדר תפילתו לאדונו, שפתותיו רוחשות באופן הזה מלמטה למעלה, להעלות כבוד אדונו, למקום השיקוי של הבאר העמוק, של בינה.

ואח"כ הולך להמשיך מלמעלה למטה, מאותו השיקוי של הנחל, בינה, לכל מדרגה ומדרגה, עד המדרגה האחרונה, מלכות, להמשיך נדבה לכל מלמעלה למטה. ואח"כ צריך לקשור קשר בכל,

דנוקבא, אם התדבקו אדם ואשתו זה בזה. ובא הנחש על חוה בפיתוי של עצה"ד. וקן של זוהמה נתקן בנוקבא, ונעשה מדור הרע, כמ"ש, ותהר ותלד את קין, שפירושו, קן ומדור של הרוחות הרעות והסערות והמזיקים.

47. התקין באדם הזה כתרים, בכלל ופרט. ונכללו בפרט וכלל, השוקיים והזרועות, ימין ושמאל, כלל ופרט בזרועות, פרט וכלל בשוקיים.

קו האמצעי כלל, כי כולל בתוכו ב' הצדדים, ימין ושמאל, חכמה וחסדים, והוא גוף האדם, ת"ת, הכולל חו"ג. וב' הזרועות הם פרט. בשוקיים היסוד כלל, והשוקיים פרט. כי בימין חסדים לבדם, ובשמאל הארת חכמה לבדה.

כלל ופרט פירושו, שהכלל שולט על הפרט. פרט וכלל פירושו, שהפרט שולט על הכלל. ובזרועות שולט הכלל, קו האמצעי, על הפרט, וע"כ החכמה מכוסה שם. ובשוקיים שולט הפרט על הכלל, וע"כ החכמה מתגלה שם.

48. כשקו האמצעי מתחלק בצדדיו, לימין ולשמאל, נתקן זכר ונוקבא ביה"ו. יי ימין, זכר. ה' שמאל, נוקבא. ו', כתוב בה, זכר ונקבה פָּרָאם, ויברך אותם ויקרא את שמם אדם. שהצורה והפרצוף של אדם, יושב על הכיסא, הנוקבא. כמ"ש, ועל דמות הכיסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה. נמצא ו' כולל זכר ונקבה ביחד, אדם היושב על הכיסא.

44. ויאמר אלקים, נעשה אדם. לא כתוב, האדם, שהיה משמעו על אדה"ר בלבד, אלא אדם סתם, להוציא ולהשלים גם אדם של מעלה, שהם זו"ן, הנקראים אדם, שנעשה עתה בשם השלם הו"י"ה אלקים. כי כשנשלם אדם התחתון נשלם אדם העליון, שנשלם בזכר ובנוקבא להשלים את הכול. הו"י"ה הזכר, ז"א. אלקים הנקבה, מלכות. הו"י"ה אלקים שם מלא. התפשט הזכר, ז"א, ונתקן בתיקונו כאמא, בפי האמה, בעטרת יסוד, ששם מתגלים החסדים דאמא, היות שהוא קו האמצעי דנו"ה. ז' מלכים דנקודים שהתבטלו, התקיימו כאן, ע"י יסוד דז"א, קו אמצעי.

45. הזכר, קו ימין, עיקרו חסדים. ע"כ הדינים של הזכר חזקים בראש, בג"ר, מפני שאין החכמה מתגלה שם. ונוחים בסוף, בנה"י שלו, ששם מקום גילוי החסדים בחכמה. והדינים של הנוקבא להיפך, כי היות שהיא קו שמאל, חכמה בלי חסדים, חושך ואינו מאיר, נמצא שבראשה, שאין גילוי חכמה, אין הדינים דשמאל קשים כל כך. אבל בנה"י שלה, ששם מקום גילוי החכמה, קו שמאל, הם דינים חזקים.

י"ה (15) דינים קשים של עשן שקועים בחיקה, בנה"י של הנוקבא. שיש בהם ג"פ ה"ג, בנצח, בהוד וביסוד, שהן י"ה גבורות. יי קטנה נמצאת בתוכה, חכמה תתאה, הנקראת יי, ולהיותה במלכות היא קטנה.

46. רצה עתיק לראות, אם התבשמו הדינים

פרק רביעי

[פרקא רביעאה]

המייחד ימין ושמאל, שאז הארת הימין מתפשטת מלמעלה למטה, והארת השמאל רק מלמטה למעלה. מלמעלה למטה נבחן לג"ר, נשמה. ומלמטה למעלה נבחן כו"ק, נפש חיה. ונקראת חיה, משום שבה הארת החכמה, הנקראת אור החיה.

כשחטא האדם, התפשט השמאל מלמעלה למטה, שזה חטא עצה"ד, שמשך הארת השמאל, חכמה, מלמעלה למטה. ואז התפשטו אלו שהם בלי גוף, שנגלה כוח המלכות דמדה"ד, כי לא זכה הרי רע, שממנה נמשכים רוחות בלא גוף.

52. ז"א נגלה ואינו נגלה. כשהתדבקו הימין והשמאל דבינה זה בזה, אז כמו החיה הזו שמולידה הרבה בבת אחת, נולדו כ"ב אותיות סתומות, כללות האורות דז"א, ימין. וכ"ב אותיות מתגלות, שהן כללות האורות דנוקבא דז"א, ב' אותיות יי שבראש ובסוף של יאהדונה"י, הצירוף הו"י"ה אדני"י, שהם זו"ן. יי

49. עתיק, הכתר, מכוסה וסתום. ז"א, מגולה ואינו מגולה, שבו מתחילה ההתגלות. וההתגלות היא במלכות. המגולה, ז"א, כתוב באותיות, שמפורש באותיות השם הו"י"ה, שפירושו היה הווה ויהיה, שהכול מתגלה בו. המכוסה, עתיק, סתום באותיות אה"י"ה, לשון עתיד, שאינו מתיישב במקומו אלא במקום אחר. משום שלא התיישבו בו עליונים ותחתונים, שאפילו העליונים אינם משיגים אותו.

50. ויאמר אלקים, תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש. זה כמ"ש, אדם ובהמה תושיע ה'. נמצאת הבהמה בכלל האדם, כמ"ש, אדם כי יקריב מכם קורבן לה' מן הבהמה. שמועיל לו, משום שהבהמה נכללה באדם.

51. כשירד אדם שלמטה בצורה העליונה, בצלם ובדמות, נמצאו ב' רוחות משני הצדדים שלו. כי האדם כולל ימין ושמאל. ימין הנשמה הקדושה, שמאל נפש חיה. האדם קו האמצעי,

מרגלים, היות ששורשם מאחוריים דאו"א, שהם נה"י, המכונים רגליים. חרש, הוא התיקון שהשיגו ע"י יהושוע, שפירושו המשכת החכמה מלמטה למעלה, באופן שלא יישמע למטה, שזהו תיקון קו אמצעי שקיבלו אז. ואז נתקנה ג"כ רחב הזונה.

אבל טרם המבול כתוב עליהם, ויראו בני האלקים את בנות האדם כי טובות הנה, וייקחו להם נשים מכל אשר בחרו, בלי שום גבול, והמשיכו החכמה מלמעלה למטה, כדרך הקליפות. וכן בנות האדם, הן אחוריים דנוקבא, שנפלו למטה ע"י חטא עצה"ד, שע"כ נקראו על שמו של אדם, על חטאו. והימנית קיבלה תיקון בימי יהושוע, ולא לגמרי, שהיא רחב הזונה.

שתיהן קיבלו תיקון בימי שלמה, שהן ב' נשים זונות. ששתיהן היו בשמאל, אחת ימין דשמאל, שכבר קיבלה תיקון בימי יהושוע, והשנייה שמאל דשמאל. ולפיכך נעשתה מחלוקת ביניהן. כי אחר שמת הבן של הזונה השמאלית, מחמת שהחכמה הייתה בלי חסדים, אז רצתה לעשוק את בן הזונה הימנית, שהיו בו חסדים ג"כ, מחמת תיקונה בימי יהושוע. ואמרה לה, לא כי בנד המת ובני החי, כי אמרה שחכמה שלה הנמשכת מלמעלה למטה, כדרך הקליפות, היא אור החיים, כי החכמה היא אור החיים. והכחישה שחוסר החסדים יזיק לו וימית אותו.

ע"כ אמר שלמה, גזרו את הילד החי לשניים. כי ידע, שאי אפשר שהזונה השמאלית תרצה לקבל מצד החסדים של הילד, הנמשך מקו אמצעי, הממעט ג"ר דחכמה. ולפיכך צריכים לגזור הילד לשניים, שצד החסדים תיקח הימנית, וצד החכמה תיקח השמאלית. וע"כ תכף הודתה הזונה השמאלית, כי אין לה חפץ בחסדים, שאינה חפצה להתמעט לו"ק דחכמה, ואמרה, גם לי גם לך לא יהיה, גזורו. ואע"פ שזונה ימנית אמרה, תנו לה את הילד החי, לא רצתה לקבל. אז התברר לכל, שהימנית המתוקנת היא אימו, והשמאלית אינה ראויה לעשות פירות, עד שתיכנע לקו אמצעי דקדושה כמו הימנית. ובזה קיבלה תיקונה ממנו. וע"כ כתוב, כי ראו כי חכמת אלקים בקרבו, שתיקן הקליפות והוציא מהן הארת החכמה, וחיבר אותה לקדושה.

ויראו בני האלקים את בנות האדם, הם עוזא ועזאל, שזנו עם בנות האדם, להמשיך החכמה מלמעלה למטה, שע"כ נקראו בנות האדם ע"ש אדם, על חטאו. וכתוב, שניים אנשים מרגלים חרש, שקיבלו ע"י יהושוע תיקון בחרש, להמשיך החכמה רק מלמטה למעלה, ולא יישמע למטה.

ומה נעשה מבנות האדם? כמ"ש, אז תבואנה

שבראש, י' דהוי"ה, של ז"א, סתומה, שאין הארת החכמה מתגלה בה. הי' שבסוף, של אדנ"י, מתגלה, שהארת חכמה מתגלה בה.

סתום וגלוי, ימין ושמאל, נשקלו במאזניים המטפסים, שכפות המאזניים מטפסים ועולים מטפסים ויורדים. שזה קו האמצעי, המשווה ב' האורות ימין ושמאל, שיישקלו בשווה, ויתייחדו זה בזה. לפיכך אפשר לומר, שהחכמה מתגלה ע"י ז"א, קו האמצעי, ואפשר לומר, שלא נגלה בו, היות שהוא כ"ב האותיות הסתומות. אמנם בו התחיל הגילוי בקו האמצעי, והגילוי עצמו הוא במלכות, בכ"ב אותיות הנגלות. וע"כ נאמר עליו, נגלה ולא נגלה.

53. מיו"ד יוצאים זכר ונוקבא, וי"ד דמילוי יו"ד. במקום זה ו' זכר, ד' נוקבא. ולא ו"ה כבשאר המקומות. משום זה דו פירושו שניים, כי ד"ו הם זכר ונוקבא. ד"ו, הם ב' כתרים שווים, בשעה שקומתם של זכר ונוקבא שוות זו לזו. שז"א מלביש לקו ימין של הבינה, חסדים, והנוקבא לקו שמאל של הבינה, חכמה בלי חסדים, שאין החכמה שבה יכולה להאיר בלי חסדים. ואז היא דלה וענייה, וע"כ היא אז בצורת ד'.

י' בפני עצמה זכר, ה' נוקבא. ה' הייתה ד' מתחילה, הדי' שבמילוי יו"ד, ומשהתעברה בו' בתוכה, נעשתה ה', שהיא ו' בתוך ד'. ואח"כ הוציאה והולידה ו', וזהו יה"ו שבשם. ונראה היו"ד בתואר שלה, שהיא כלל יה"ו. שמקודם הייתה י' כלולה מו"ד, ואח"כ ד' התעברה עם ו' ונעשתה ה'. ואח"כ הולידה ו' לחוץ. ומשהוציאה היו"ד, שהיא זכר ונוקבא, את ה"ו, אמא וז"א, התיישבה ו' אח"כ, שקיבלה מוחין, ומכסה לאמא, לה'.

54. ויראו בני האלקים את בנות האדם. זה כמ"ש, שניים אנשים מרגלים חרש. מהו, בנות האדם? כמ"ש, אז תבואנה שתיים נשים זונות אל המלך. בגללן כתוב, כי ראו כי חכמת אלקים בקרבו לעשות משפט. אז תבואנה, ולא מקודם לכן. בשליטת הצורה של פְּנָה, שהיא לאכול פירות מטרם גמר בישולם, היו שניים מתחבקים למעלה. כשירדו למטה ירשו עפר. איבדו חלק הטוב, שהיה בהם מעטרת הרחמים, והתעטרו במידת ענבים.

בני האלקים הם עוֹזָא ועוֹזָל, שנפלו מקדושתם, ששורשם מאחוריים דאו"א הפנימיים, שהאירו בראש ז"א דנקודים. שמכוח אחוריים אלו התפשטו ז"ת דנקודים מלמעלה למטה, ומתו. ואח"כ קיבלו תיקון וחזרו ונפלו בחטאו של אדה"ר, והיו לב' קליפות. ומקצתם נתקנו ע"י יהושוע, והם ב' מרגלי חרש. נקראים

55. ויאמר ה' אל משה, מה תצעק אליי. אליי, הוא בדיוק. דָּבָר אל בני ישראל וייסעו. וייסעו, הוא בדיוק. במזל הדבר תלוי, שרצה לכבד את הדיקנא, כמ"ש, והישר בעיניו תעשה, והאזנת למצוותיו, ושמרת כל חוקיו. כי אני ה' רופאך.

כדי לבקוע הים להציל את ישראל ולהטביע המצרים, היו צריכים לגלות אור החכמה בע"ב (72) שמות, שהוא ג' קווים המרומזים בג' פסוקים, וייסע ויבוא ויט. וכתוב, מה תצעק אליי, לז"א, כי היו צריכים להמשיך הארת החכמה הגדולה שבע"ב שמות, הנמשך מ"יג תיקוני דיקנא. וכתוב, דבר אל בני ישראל וייסעו. כי אין החכמה מתגלה ע"י ג' הקווים, אלא בדרך נסיעה על שלושה מקומות.

56. במזל הדבר תלוי, שרצה לכבד את הדיקנא. כי אז נמשך הארת החכמה ממזל העליון, מהתיקון השמיני מ"יג תיקוני דיקנא, המכונה מזל. וכתוב, הישר בעיניו תעשה, קו שמאל, שבו נמשך החכמה, המכונה עיניו. והאזנת למצוותיו, קו ימין, שבו נמשכים החסדים מבינה, המכונה אוזניים. ושמרת כל חוקיו, קו האמצעי, השומר חוקים, שהימין תמשיך מלמעלה למטה, והשמאל רק מלמעלה למעלה. עד כאן צריכים להמשיך ולייחד את ג' הקווים זה בזה. כי אני ה' רופאך, שהרפואה שלי נמשכת ביחוד של ג' הקווים דווקא.

שתיים נשים זונות אל המלך, שהתברר תיקונן בכתוב, גזרו את הילד, ובגללן כתוב, כי ראו כי חכמת אלקים בקרבו. שע"י הבירור הזה, הוציא החכמה מהקליפה וחיבר אותה לקדושה. אז תבואנה. ולא מקודם לכן, כי לא היו ראויים לתיקון מקודם לכן, לא בימי יהושוע ולא לפני המבול.

כיוון שעוזא ועזאל היו מלאכים קדושים, למה טעו להתחבר עם בנות האדם, להמשיך החכמה מלמעלה למטה כדרך הקליפות? אלא, בשליטת הצורה של פגה, שהיה אז שליטה לאכול פירות לפני גמר בישולו, שזהו החטא דאדה"ר, שאכל אותו פגה. שהיה לו להמתין עד גמה"ת, שאז לא היה נכשל בהמשכת החכמה מלמעלה למטה, והנחש הטעה אותו בזה, ודימה לו, שאפשר להמשיך גמה"ת תכף. ועד"ז גם עוזא ועזאל טעו בשליטת הכוח של הפגה הזה.

עוזא ועזאל היו מיוחדים זה בזה למעלה, כי היו מלאכים קדושים. וע"כ קורא להם הכתוב, בני האלקים. כיוון שירדו למטה לעולם העשיה, והמשיכו החכמה של מעלה למטה, אז ירשו עפר, כמו הנחש, שנאמר לו, ועפר תאכל כל ימי חיך. איבדו חלק הטוב, שהיה בהם מעטרת הרחמים, מקו אמצעי, הכולל חכמה וחסדים יחדיו, והתעטרו במידת ענבים, קו שמאל בלי ימין, עצה"ד, שענבים היה.

פרק חמישי

[פרקא חמישאה]

והגנוז, והבינה עדן התחתון, היוצא לנסיעותיו בג' מקומות, חולם חיריק שורוק. ומתגלה הו"יה ו"ה, מאמר וחצי מאמר, ע"י הנסיעה.

אלקים אָת, שכתוב אחרי בראשית ברא, פירושו אדנ"י אהי"ה. את, היא מלכות, אדנ"י. אלקים, בינה שחזרה לראש ונעשתה מדרגה שלמה נרנח"י, בחמש אותיות אלקים, שנקראת אז אהי"ה. ימין ושמאל השתתפו יחד, והם השמיים, ת"ת, הכולל חו"ג, ימין ושמאל.

השמיים ואת הארץ. ואת, היא נה"י. כמ"ש, והתפארת והנצח וההוד כי כל בשמיים ובארץ. שהשתתפו יחד. שמיים ת"ת, ואת נו"ה. כי כל, יסוד. נה"י אלו מכונים ז"א הקטן שמחזה ולמטה. הארץ, המלכות האחרונה, כמ"ש, מה אדיר שֶמֶן בכל הארץ. וכן, מלוא כל הארץ כבודו. שארץ היא מלכות.

בראשית, חו"ס. ברא, בינה שיצאה מחוץ לחו"ס, ונזרעה בג' זריעות, חולם שורוק חיריק. אלקים, בינה אחר שחזרה לחכמה ונשלמה

57. שבע מדרגות, שזו יצאה מזו: יו"ד ה' ו' ה' ה'. י' הוציאה ו"ד שבמילוי יו"ד. ד' התעברה עם ו' ונעשתה ה'. שאז נעשית י' הו"י. והן ד' מדרגות י' ו' ד' ה'.

ואח"כ ה' הולידה ו', מדרגה חמישית. ו', ז"א, הוציאה ה' מבפנים באצילות, שהיא הנוקבא ומדרגה שישית. והוציאה ד"ו, נשמות אדם וחיה, מחוץ לאצילות, מדרגה שביעית. והסתיר זכר ונוקבא דאדם, ד' ו', מחוץ לאצילות, כלומר, שהסתיר פניו מהם, כי חטאו בעצה"ד.

58. בראשית ברא אלקים את השמיים ואת הארץ. בראשית, מדרגה שלמה. ברא, חצי מאמר, חצי מדרגה. כי בראשית חו"ס דא"א. ברא, חצי המדרגה, בינה ותו"מ, שיצאה מחוץ לחו"ס, למדרגה שמתחתיה. ונזרעה בה ג' זריעות, חולם שורוק חיריק. והם אב ובן, שמחמת היציאה נעשו חו"ס ובינה לבי מדרגות, היוצאות זו מזו, אב ובן. שחו"ס אב ובינה בן. חו"ס סתום, הבינה גלויה. חו"ס עדן העליון הסתום

לאָלף. מכאן כתוב, ותִּשֶׁת עליי כַּפְּךָ, שהתמעטה קומתו למאה אמה, מחמת שקיבל אור החיים מיו"ד, שהיא שלמה ואינה שלמה. כי וי"ד, שאינן שלמות, הן מחוברות אל יו"ד.

63. הנפילים היו בארץ בימים ההם. זה כמ"ש, ומשם ייפרד והיה לארבעה ראשים. כי ממקום שנפרד הגן שהוא מלכות דאצילות, נקרא נפילים, כלומר בכל ג' עולמות בי"ע, שכל אלו שנפלו לשם ממדרגות של אצילות, הם נקראים נפילים. וכתוב, ומשם ייפרד, שמשם ולמטה ייפרד מאצילות. וע"כ עוזא ועזאל ובנות האדם, שהיו ממדרגות אצילות ונפלו למטה ממלכות דאצילות, נקראים נפילים. הנפילים היו בארץ בימים ההם, ולא אח"כ, עד שבא יהושוע, ובני האלקים נצפנו, שהם ב' מרגלי חרש שכתוב עליהם, ותיקח האישה את שני האנשים ותִּצְפְּנוּ.

64. עד שבא שלמה, ובנות האדם נכללו בקדושה. כמ"ש, עשיתי לי שרים ושרות, ותענוגות בני האדם. כתוב תענוגות, לשון נקבה, ולא תענוגים שהוא לשון זכר, משום שהן בנות האדם, ב' הנשים הזונות. בני האדם, הם בני האדם שהושלכו מרוחות אחרות שבאצילות, ולא נכללו בחכמה עילאה. כתוב, וה' נתן חכמה לשלמה. וכתוב, ויחכם מכל האדם, הוא משום שתיקן בני האדם המדוברים כאן, שאלו לא נכללו באדם דקדושה.

65. וה' נתן חכמה לשלמה. נתן לו ה"ר, בינה שחזרה להיות חכמה, ולא חכמה ממש, כי חו"ס נסתמה ואינה מאירה. וכל החכמה המאירה היא רק מבינה שחזרה לחכמה. ויחכם מכל האדם, כי מבינה נחכם למטה. וכתוב, המה הגיבורים אשר מעולם אנשי השם. מעולם, עולם העליון, האצילות, שמשם נפלו. אנשי השם, שמתנהגים בשם הקדוש, המלכות, הנקראת שם. והתנהגו בו שאינם קדושים, שהנפילים התנהגו בו להמשיך משם חכמה מלמעלה למטה, שאינו קדוש, כי אסור לעשות כן. אבל לא התנהגו אלא בשם, במלכות.

כתוב, אנשי השם, ולא אנשי הווי"ה, ז"א, משום שהוא מיעוט ולא מיעוט. מיעוט, מחמת שממעט משם הווי"ה. ואינו מיעוט, מחמת שהוא המלכות, שנקראת שם. ולא יכול לכתוב בדרך אחרת. אנשי השם סתם, יצאו מכלל האדם, כמ"ש, אדם בִּיקָר בַּל ילין. אדם ביקר, בכבודו של המלך, של מלכות, והיא כבודו של ז"א. הרי אדם שהיה מתנהג בשם, מלכות, בל ילין בעת שהיה בלי רוח.

66. י"ג (13) מלכי מלחמה, י"ג תיקוני דיקנא דא"א. בשבעה, שהי"ג מקבלים משבעה תיקוני גלגלתא דא"א. שבעה מלכים, שבעה תיקוני גלגלתא דז"א. כשהארות מתפשטת בארץ,

בחמישה אורות נרנח"י. את, הנוקבא הגדולה שמחזה ולמעלה דז"א. השמיים, ז"א. ואת, נה"י דז"א, הנקרא ז"א הקטן. הארץ, מלכות.

59. יהי רקיע בתוך המים, ויהי מבדיל בין מים למים. להבדיל בין הקודש, ז"א, ובין קודש הקודשים, א"א ואו"א. כי רקיע הוא המסך דצ"ב, העומד בחזה דא"א, שמשם ולמטה מתחיל ז"א. ונמצא הרקיע מבדיל בין עתיק, שהוא א"א, ובין ז"א. שנפרד מא"א ע"י הרקיע, ומתדבק. שהרי לא נפרד ממש בפה מדבר גדולות, הפה דא"א, ששם הדעת, הלשון, ז"א שעלה לראש ומכריע שם בין חכמה לבינה ומייחד אותם יחד. הרי שאע"פ שז"א נפרד מא"א ע"י המסך דחזה שלו, שנקרא רקיע, מ"מ חזר ועלה והתדבק בראש, כדעת.

60. נותק ז"א מג"ר, והתעטר בכתרים קטנים, בו"ק דג"ר, בחמישה מיני מים חיים, בחג"ת נ"ה דאמא, שהם 500 שנה, המכונים מים חיים או חיים. כמ"ש, ונתן עליו מים חיים, חסד. הוא אלקים חיים ומלך עולם, גבורה. אתהלך לפני ה' בארצות החיים, נצח. והייתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים, הוד. ועץ החיים בתוך הגן, ת"ת. י"ה, חו"ב. יו"ד ה"א, חו"ב דז"א עצמו, הווי"ה במילוי אותיות א'. אהי"ה, כתר.

והם ההפרש בין מים למים. שהמים העליונים שלמעלה מהרקיע, י"ה יו"ד ה"א ואהי"ה, הם שלמים, והמים התחתונים שלמטה מהרקיע, הם מים בלתי שלמים. למעלה מרקיע הם רחמים שלמים, למטה מרקיע הם רחמים בלתי שלמים.

61. ויאמר ה', לא ידון רוחי באדם לעולם, בְּשֹׁגֵם הוא בשר. ויאמר ה', כשהתיישב והתלבש בז"א, מכאן דָּבַר בשם אומרו. כי עתיק הסתום, שהוא א"א, אמר, לא ידון רוחי באדם העליון, ז"א, משום שברוח, הנושב מבי נקבי החוטם דא"א, מושך החיים, אור החכמה, לתחתונים. לפיכך גם ז"א אינו ממשיך חיים לאדם התחתון לעולם. אבל בעל המאמר, א"א, מדבר כלפי אדם העליון, ז"א. ואחר שא"א מתלבש בז"א בשיעור הקטן הזה, הוא מדבר זה כלפי אדם התחתון.

62. וכתוב, והיו ימיו מאה ועשרים שנה. כי יו"ד, חכמה וחיים. וכן בבי נקבי החוטם יש ג"כ אותיות יו"ד, כי המחיצה בין ב' הנקבים הוא ו', הנקב הימני היא י', והנקב השמאלי היא ד'. יו"ד היא שלמה ואינה שלמה, שמצד עצמה בלי המילוי וי"ד היא שלמה בע"ס, ומצד המילוי וי"ד, הנוקבא של ה', היא אינה שלמה. לפיכך, י' בפני עצמה מאה, ע"ס שכל אחת כלולה מעשר והן מאה. ב' האותיות וי"ד שאינן שלמות, הן פעמיים עשר, שביחד הן 120 שנה.

י' בפני עצמה כשמתגלה בז"א, מתפשטת ל-10,000 שנה, כי כל ספירת חכמה מתפשטת

חוסר חסדים. אלא אחר שיורדת משם למטה מחזה דז"א, ונעשית שביעית, היא מעידה עדות, שמתגלה בה החכמה. הרי שמעידה עדות רק שלא במקומה, ובמקומה אינה יכולה להעיד.

האילן שמבשם, יסוד דז"א, המשפיע חסדים למלכות, והחכמה מתבשמת בחסדים. הוא יושב בשבע ספירות המלכות. בענפיו המתפשטים ממנו, שהם חסדים, נאחזים ומקננים ציפורים, שהם מדרגות החכמה, המתלבשות בחסדים שלו. תחת היסוד דז"א, תחסה בצילו החיה, המלכות, השולטת באילן, שיש בו ב' דרכים, עצה"ד טו"ר. שאם זכה הרי טוב, לא זכה הרי רע.

אם זכה, שולט הטוב, והולך בשבעה עמודים, חג"ת נהי"מ דנוקבא, הארת החסדים הסובבים את עצה"ד, ושולטים עליו. וזוכה לד' חיות, אריה שור נשר אדם, נהי"מ, המרכבה התחתונה, המתגלגלים בד' רוחות, שזהו גילוי הארת החכמה. נו"ה דרום צפון, יסוד ומלכות מזרח ומערב. והארת החכמה אינה מתגלה אלא רק בגלגול שלהם.

68. נחש הרץ בש"ע (370) דילוגים. מדלג על ההרים, מקפץ על הגבעות, זנבו בפיו בשיניו, ניקב בשני צדדים, כשנוסע נפסק ונחלק גופו לשלושה צדדים.

השמאל בפני עצמו, אור החכמה ביחסו עצמו, מכונה נחש, ואור החכמה מכונה שעשועים, שהקב"ה משתעשע עם הצדיקים בגן עדן. נחש הרץ בש"ע דילוגים, זהו קו השמאל המכונה נחש, שמגלה חכמה, המכונה ש"ע ושעשועים. בריצה, כמ"ש, והחיות רצוא ושוב. ובדילוגים, כמ"ש, מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות. הרים חג"ת, ששם החסדים מכוסים, ואין מקום לגילוי חכמה. וע"כ החכמה מדלגת עליהם, שלא להאיר בהם, ומקפצת ומאירה על הגבעות, נה"י, שבהם החכמה מתגלה.

זנבו בפיו בשיניו, הדינים שלו, שהיו מתחילה בסיומו, נתקנו, שיהיו ראש, בפיו בשיניו. הוא מנוקב בשתי בחינות: דינים דמנעולא, המתוקנים בג"ר המדרגה, ששם שורש המאזניים. ודינים דמסך דחיריק שבקו האמצעי, ששם עמידת המאזניים. לולא ב' כוחות אלו, הממעטים אותו, לא היה נכנע להתייחד עם קו הימין.

אין הארת החכמה מתגלה בקו שמאל לבדו, מחמת חוסר חסדים, אלא בצירוף ג' קווים ביחד. שאם היה חסר קו אחד מהם, לא הייתה החכמה מאירה. כי:

אם חסר קו הימין, לא היה השמאל מאיר מחמת חוסר חסדים.

אם חסר קו האמצעי, לא היה השמאל מתייחד עם הימין לקבל ממנו חסדים.

במלכות, הם נראו מנצחי מלחמה. שהארת החכמה שבשבעה תיקוני גלגלתא, שמכניעה השונאים, הקליפות, אינה מתגלה במקומם אלא במלכות. ובה נראה הניצחון על אויבי הקדושה.

תשעה עולים במדרגות ורצים כרצונם, תשעה תיקוני דיקנא דז"א, שעולים ורצים במדרגות. תחילה ו"ק דנפש, ואח"כ ג"ר דנפש, ואח"כ ו"ק דרוח, ואח"כ ג"ר דרוח ועוד, כמו שכבר התבאר. ואין מי שימחה בידם. חמישה מלכים עומדים בבהלה ולא יכלו לעמוד לפני ארבעה.

חמישה מלכים הם חמש אותיות אלקים. ד' מלכים הם ד' אותיות הוי"ה. בעת יציאת נקודת השורוק באמא, עולים אותיות אלי"ה ומתחברים עם אותיות מ"י, שנשארו במדרגה. והתחברו שוב חמש אותיות אלקים באמא. ונעשתה סתימה, שמחמת חיסרון של חסדים, גם החכמה אינה מאירה. וחמישה מלכים עומדים בבהלה משום שאינם יכולים להאיר. ואז עולה ז"א כנקודת החיריק וממעט השמאל, שע"י זה מייחד ימין ושמאל, ויוצאים ג' קווים באמא, חב"ד, ד' אותיות הוי"ה, כי ב' הקווים ימין ושמאל הם י"ה, וז"א קו אמצעי שייחד אותם הוא ו"ה, חסדים וגבורות שבדעת. שהחסדים ו' והגבורות ה'.

ולא יכלו לעמוד לפני ארבעה, שחמש אותיות אלקים שבקו שמאל דבינה, לא יכלו לעמוד לפני ההכרעה שבקו האמצעי, לפני ד' אותיות הוי"ה, שקו האמצעי מיעט את קו השמאל מג"ר דג"ר, וייחד אותם בד' אותיות הוי"ה, שהוא תיקון חב"ד.

67. אחר הביאור, שד' אותיות הוי"ה ניצחו חמש אותיות אלקים, כי נתקן תיקון קווים בבינה בחב"ד, בד' אותיות הוי"ה. ארבעה מלכים יוצאים ונולדים לקראת ארבעת המלכים. ארבעה מלכים שבז"א, חגת"ם, יוצאים ונאצלים מארבעה מלכים שבחב"ד שבבינה. כי מתוך ששלושה יוצאים מאחד, אחד זוכה בשלושתם. חגת"ם שבז"א תלויים בחב"ד שבבינה, כמו ענבים באשכול, מחמת שמהם יצאו, ומהם מתקיימים.

נכללים בהם שבעה רצים, שבע ספירות חג"ת נהי"מ שבמלכות הכוללת, שבעת שמתגלה בה החכמה, הם רצים ונחפזים, כמ"ש, והחיות רצוא ושוב. הם כלולים בד' מלכים חגת"ם.

מעידים עדות כשאינם נמצאים במקומם, כי בעת שהם מגלים הארת החכמה, שנקראת עדות, מוכרחים לרדת ממקומם. כי אין המלכות מקבלת חכמה, אלא בשעה שכלולה במלכות שלמעלה מחזה, שהיא רביעית לחג"ת וכלולה בהם. אבל שם אין החכמה מתגלה בה, מחמת

שבז"א, וע"כ נחשבים ד' מוחין: חו"ב חו"ג. דין הרפה, אין בו לא דין קשה ולא שאינו קשה, הוא קו שמאל דנוקבא, שאין בו דין קשה דשמאל דז"א, ולא דין שאינו קשה, מימין דז"א, הרי הוא שמאל ולא ימין.

71. ויהי כי החל האדם לרוב על פני האדמה. החל האדם לרוב, כמ"ש, בשגם הוא בשר. בשגם, אותיות משה: ש' מ' ובי"ג שהן אות ה'. ע"כ כתוב, האדם, כמז על אדם העליון, משה, מרכבה לז"א. וכתוב, על פני האדמה, אע"פ שמדרגת משה למעלה בז"א, בשמיים. כי כתוב, ומשה לא ידע כי קרן עור פניו. עור, מלכות. קרן, שם המלכות המלבישה את הבינה למעלה. ומשה לא ידע, שהמלכות שלו מלכות עליונה, הדבוקה בבינה.

72. קרן עור פניו. כמ"ש, וייקח שמואל את קרן השמן. כי משיחת מלכים היא בקרן. והיא העשירית של המלך, מלכות, הספירה העשירית דז"א, ובאה מיובל, מאמא. הקרן, מלכות, התעטרה ביובל, העשירית התעטרה באמא, בבינה, שמלבישה אותה ונעשית כמו בינה ונקראת קרן, משום שהמלכות לוקחת מהבינה שהיא יובל, קרן ורוח שבו, שתשוב אליה הרוח של הבינה, המוחין שלה.

73. הקרן הוא של יובל, של אמא, ה"ר דהוי"ה, שנושבת רוח חיים לכל, וכולם חוזרים למקומם. כמ"ש, אהה אדניי אלקים. הוי"ה בניקוד אלקים, בינה. אדניי מלכות. כשנראה ה"ר לה"ת, בינה למלכות, שמלובשות זו בזו, נקרא בשם מלא, אדניי אלקים. וכשתהיה לעת"ל הלבשה זו בקביעות, כתוב, ונשגב ה' לבדו ביום ההוא. עד כאן נסתם והתעטר צניעותו של המלך, שהוא ספר הצניעות. אשרי מי שנכנס בחכמה ויצא, ויודע שביליה ודרכיה.

הנחש, קו השמאל, נפסק ונחלק לג' רוחות, לג' קווים. כי אין החכמה שבו מאירה מגופו עצמו לבדו, מקו שמאל לבדו, אלא ע"י חיבור ג' הקווים יחד. ונבחן שגופו נחלק בין ג' הקווים, שכל קו נושא חלק אחד מגילוי גופו. וכשמצטרפים יחד הוא מתגלה.

69. כתוב, ויתהלך חנוך את האלקים, ואיננו כי לקח אותו אלקים. וכתוב, חנוך לנער על פי דרכו. לנער הידוע, המלאך מט"ט. שחנוך נעשה לנער מט"ט. את האלקים, המלכות, ולא את הוי"ה, ז"א, כי נעשה למשמש אל המלכות. ואיננו, שאיננו בשם חנוך. כי לקח אותו אלקים, להיקרא מלאך האלקים.

70. שלושה ב"ד, ג' זריעות שבחולם שורוק חיריק, ג' מיני דין שבג' קווים, הם ארבעה. כי קו האמצעי כולל ב' דינים שבחולם ושבשורוק. והם ארבעה ב"ד. כי בחולם יש דינים דנוקבא, מלכות שעלתה לבינה. ובשורוק יש דינים דדכורא, סתימת החסדים. שניהם יש בקו האמצעי הכולל אותם.

ארבעה ב"ד למעלה, באו"א שבז"א, בד' מוחין חו"ב חו"ג. ארבעה ב"ד למטה, בישסו"ת שבז"א. אע"פ שיש שם רק ג' מוחין חו"ב ודעת, עכ"ז כולל הדעת ב' מיני הדינים שבחו"ב. כתוב, לא תעשו עוול במשפט במידה במשקל ובמשורה. משפט קו ימין. מידה קו שמאל. משקל קו האמצעי. במשורה מלכות.

דין קשה, דינים דשורוק. דין שאינו קשה, דינים דחולם. דין במשקל, כשנכללים בקו האמצעי ב' הדינים, שקולים בחיבור אחד, זהו בישסו"ת דז"א, שנחשבים רק כג' מוחין, חב"ד. דין שלא במשקל השווה, ב' הדינים שבקו האמצעי אינם שקולים, וכל אחד ניכר בפני עצמו, זהו באו"א